

Puumalan kunnan liikenneturvallisuuksuunnitelma

Mikkelin seudun kuntien liikenneturvallisuuksuunnitelmat

JUHA HELTIMO (TOIM.) | MIKKO LAUTALA

Puumalan kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma

Mikkelin seudun kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmat

JUHA HELTIMO
MIKKO LAUTALA

RAPORTTEJA 73 | 2025

Puumalan kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma

Mikkelin seudun kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmat

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Taitto: Juha Heltimo, Maria Pirttikoski

Kansikuva: Mikko Lautala

Kartat:

Painotalo:

ISBN 978-952-398-377-9 (PDF)

ISSN 2242-2854 (verkkojulkaisu)

URN: ISBN: 978-952-398-377-9

www.doria.fi/ely-keskus

Sisällys

1. Johdanto	3
1.1. Taustaa	3
1.2. Kuntakohtaiset suunnitelmat	4
2. Suunnittelun lähtökohdat	5
2.1. Tieliikenteen onnettomuudet	5
2.2. Liikenneonnettomuudet muissa liikennemuodoissa	8
2.3. Liikennerikollisuus	9
2.4. Koettu turvallisuus	10
2.5. Liikenneonnettomuuksien kustannukset	12
2.6. Liikenneturvallisuustyön organisointi	13
Liikenneturvallisuustyö Itä-Suomessa.....	13
Liikenneturvallisuustyö Puumalassa	14
3. Liikenneturvallisuustavoitteet	16
3.1. Kohti nollavisiota kaikissa liikennemuodoissa	16
3.2. Mikkelin seudun liikenneturvallisuusvisio ja tavoitteet	16
4. Toimenpiteet	17
4.1. Toimenpidesuunnittelun lähtökohdat	17
4.2. Liikenneturvallisuustyön rakenteiden kehittäminen	18
Strateginen perusta, päättäjien sitouttaminen ja resursointi	18
Osaaminen ja motivaatio	18
Yhteistyö ja sen koordinointi	19
Seuranta ja arviointi	19
4.3. Fiksuja valintoja liikenteeseen	21
Liikenneturvallisuusviestintä	22
Alle kouluikäiset lapset	22
Kouluikäiset ja nuoret	23
Työikäiset (työsuojelu, henkilöstöhallinto).....	24
Ikäihmiset ja muut erityisryhmät	24
Liikuntapalvelut.....	25
4.4. Turvallinen ja esteetön liikennejärjestelmä	26
5. Suunnitelman edistäminen ja seuranta	28
5.1. Ensiaskleet	28
5.2 Seurannan osa-alueet ja vastuu	28
5.3 Liikenneturvallisuusmittarit	29
Erikseen raportoidut liitteet	30
Kuvailulehti	31
Presentationsblad	32
Documentation page	33

1. Johdanto

1.1. Taustaa

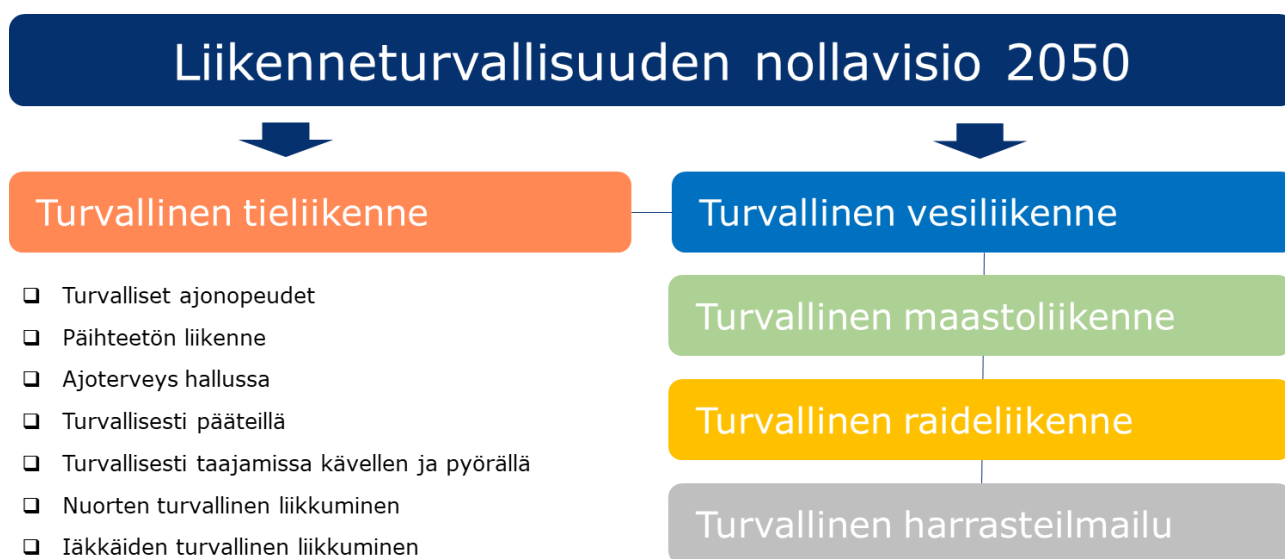
Liikenneturvallisuustyö on tärkeä osa kuntien ja hyvinvointialueiden lakisääteistä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyötä. Valtakunnallisena tavoitteena on, että jokaisella kunnalla on ajantasainen liikenneturvallisuussuunnitelma, joka konkretisoi valtakunnallisia ja alueellisia liikenneturvallisuustyön ja kestävän liikkumisen tavoitteita paikallisen tason toiminnaksi ja toimenpiteiksi.

Kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmilla tähdätään liikenneonnettomuuksien määrän merkittävään vähentämiseen ja koetun turvallisuuden parantumiseen kunnassa ja seudulla. Liikenneturvallisuus ja sen tunne on merkittävä elinympäristöjen laatutekijä ja sitäkin kautta kuntalaisten hyvinvoinnin osatekijä. Liikenneonnettomuudet heijastuvat monin tavoin myös kuntien talouteen. Liikenneturvallisuustavoitteiden rinnalle on myös nostettu tavoite edistää nykyistä kestävämpää liikkumista (kävelen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä), millä monien hyvinvointi- ja ympäristövaikutusten ohella on myös myönteinen vaikutus seudun liikenneturvallisuuskehitykseen.

Mikkelin seudun kuntien edelliset liikenneturvallisuussuunnitelmat ovat valmistuneet 2018 (Juva) ja 2019 (muut seudun kunnat). Juvan kunnan edellinen suunnitelma sisälsi sekä liikenneympäristöön että liikenneturvallisuustyön kehittämiseen (kasvatus, viestintä, yhteistyö) sisältyvän toimenpidesuunnittelun, kun taas muissa seudun kunnissa edellinen suunnitelma käsitteli vain liikenneympäristön turvallisuuden parantamista.

Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelma vuosille 2024–2030 valmistui loppuvuodesta 2023. Liikenneturvallisuussuunnitelma toimeenpanee valtakunnallisen liikenneturvallisuusstrategian linjauksia Itä-Suomen alueen erityispiirteet huomioon ottaen. Suunnitelmassa on kuvattu kaikkiaan 115 toimenpidettä (näistä 70 kuntaa koskevia toimia tai linjauksia). Nyt laadituissa Mikkelin seudun kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmissa toimeenpannaan Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteita ja linjauksia kuntien ja seudun tasolla.

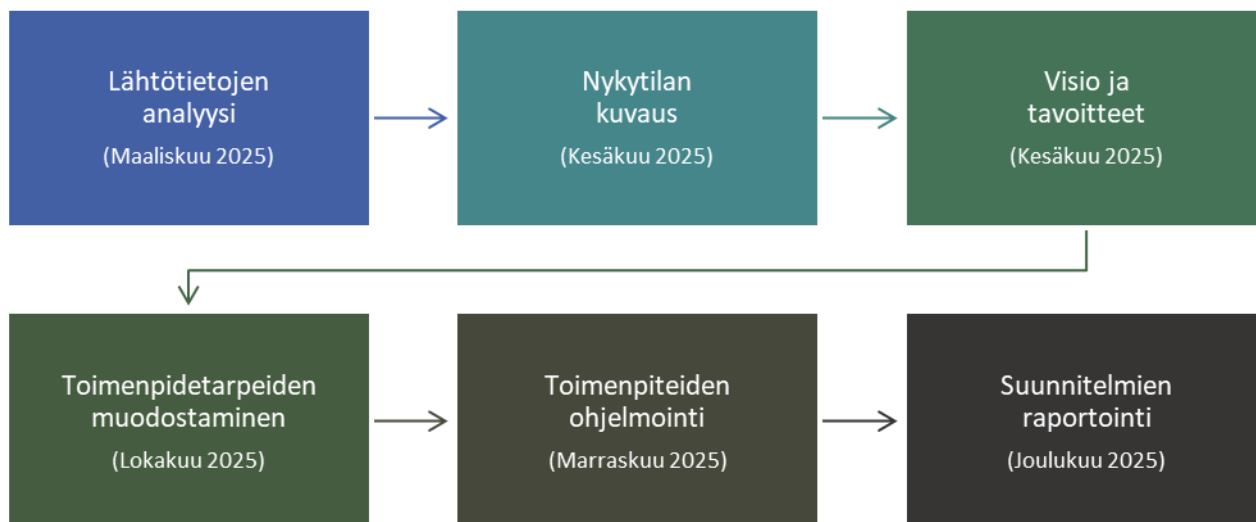
Mikkelin seudun kuntien yhteinen kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma valmistui vuonna 2024. Ohjelmassa on määritelty tavoitteet ja toimenpiteet kävelyn ja pyöräliikenteen edistämiseen. Suunnitelma ulottuu vuoteen 2040 asti ja käsittelee mm. infrastruktuurin kehittämiseen, kunnossapitoon, palveluihin, viestintään ja rahoitukseen liittyviä asioita. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman toimenpiteet on integroitu soveltuvin osin osaksi kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmia sekä liikenneturvallisuustyöryhmien toimintamalleja.

Kuva 1. Mikkelin seudun liikenneturvallisuussuunnitelman painopistealueet Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelman (2023) hengessä.

1.2. Kuntakohtaiset suunnitelmat

Puumalan kunnan liikenneturvallisuussuunnitelman laadinta käynnistyi maaliskuussa 2025. Liikenneturvallisuussuunnitelmassa on kartoitettu kunnan liikenneturvallisuustilanne, liikenneturvallisuustyön nykyiset toimintamallit ja niiden kehittämistarpeet (toimialoitain), asetettu seudulliset liikenneturvallisuustyön kehittämistavoitteet sekä suunniteltu liikenneturvallisuuden parantamiseksi tarvittavat toimenpiteet ja toimintamallit. Toimenpidesuunnittelu on painottunut tieliikenteen turvallisuuteen, mutta myös vesiliikenteen, maastoliikenteen ja raideliikenteen turvallisuutta on tarkasteltu siltä osin kuin se kuntaan tai sen toimintamahdollisuuksiin kytkeytyy.

Kuva 2. Hankkeen työvaiheita (valmistumisajankohta).

Suunnittelutyön pääpaino on ollut lähivuosisissa ja mahdollisimman konkreettisessa, kustannustehokkaassa ja realistisessa toimenpiteiden määrittelyssä. Lähivuosisien toiminta on suunniteltu sellaiseksi, että se pystytään käyttäen nykyresursseilla toteuttamaan. Kuitenkin myös pidemmän aikavälin toimenpidetarpeita on tuotu esille.

Suunnitelman laadinta toteutettiin seudullisena hankkeena, jonka ohjaukseen osallistuivat Mikkelin seudun kuntien lisäksi Pohjois-Savon ELY-keskuksen, Liikenneturvan, Itä-Suomen poliisilaitoksen ja pelastuslaitoksen edustajat. Ohjausryhmätyöskentelyyn kutsuttuina olivat seuraavat henkilöt:

- Anna-Kaisa Kuohukivi, Pohjois-Savon ELY
- Asko Viljanen, Hirvensalmen kunta
- Vesa Kankkunen, Juvan kunta
- Antti Seppänen, JSP Oy
- Mikko Korhonen (12/2025 asti), Kalle Manninen, Kangasniemen kunta
- Eija Yli-Halkola (6/2025 asti), Miika Karhapää, Pekka Kammonen, Mikkelin kaupunki
- Ville Partio, Mäntyharjun kunta
- Kimmo Hagman, Puumalan kunta
- Eini Karvonen, Liikenneturva
- Seppo Porokka, Itä-Suomen poliisilaitos
- Isto Heikkinen, Pelastuslaitos (Mikkeli)
- Mika Siitonen, Pelastuslaitos (Mäntyharju, Hirvensalmi)
- Asko Valtonen, Pelastuslaitos (Juva)
- Riku Seppä, Pelastuslaitos (Puumala)
- Tomi Jokela, Pelastuslaitos (Kangasniemi)

Myös kuntien liikenneturvallisuustyöryhmät osallistuivat oman kuntansa suunnitelman laadintaan. Aihe otettiin esille työryhmien vuotuisissa kokouksissa keväällä ja syksyllä (2025) sekä erillisessä työkokouksessa loppuvuodesta 2025. Kyselyiden kautta työhön osallistettiin muitakin kuntien eri toimialojen edustajia ja kuntalaisia.

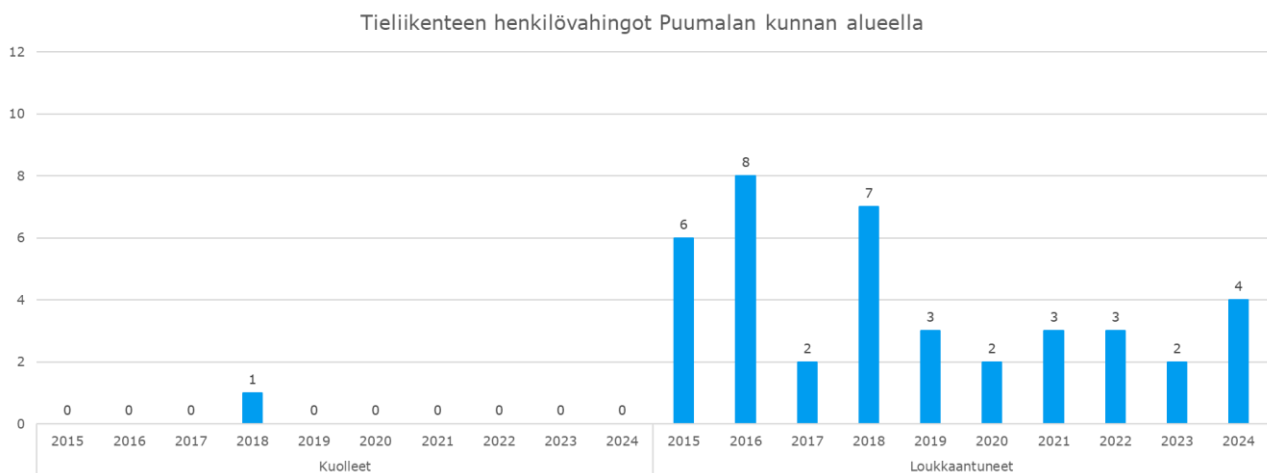
Suunnitelman laadinnasta vastasi Ramboll Finland Oy, jossa projektipäällikkönä ja liikenneturvallisuustyön pääsuunnittelijana toimi Juha Heltimo. Liikenneympäristöä koskevasta suunnittelukokonaisuudesta vastasi Mikko Lautala. Avustavissa tehtävissä työhön ovat osallistuneet Vili Ampuja ja Maria Pirttikoski.

2. Suunnittelun lähtökohdat

2.1. Tieliikenteen onnettomuudet

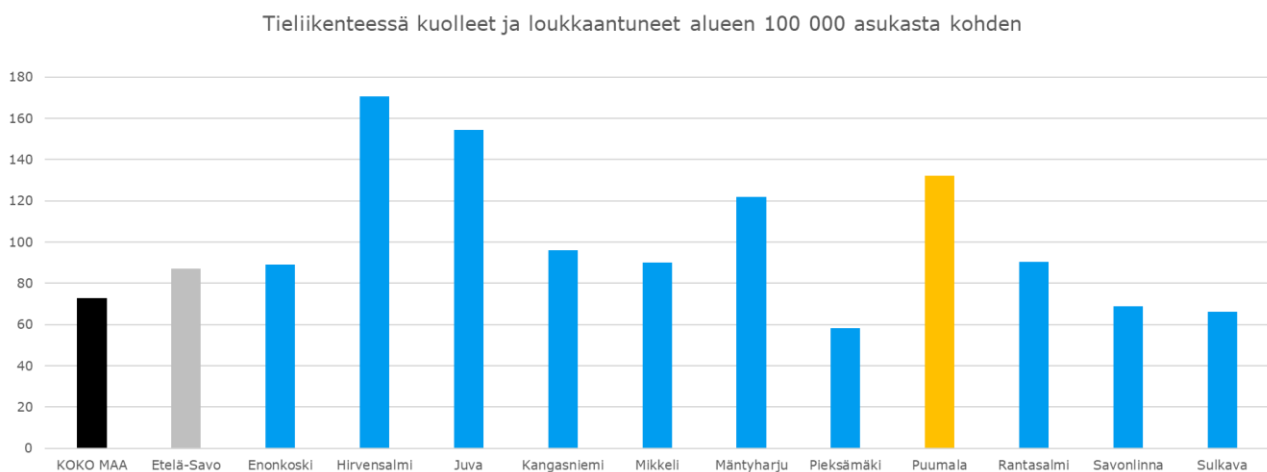
Virallisen tieliikenneonnettomuustilaston mukaan Puumalan kunnan alueella tapahtuu vuosittain keskimäärin kaksi (2) henkilövahinkoihin johtavaa tieliikenneonnettomuutta ja neljä (4) omaisuusvahinko-onnettomuutta (2020–2024*). Viimeisen kymmenen vuoden aikana (2015–2024*) liikenneonnettomuudessa on menehtynyt yksi henkilö (2018). Puumalan kunta on saavuttanut tieliikenteen nollavision (=ei yhtään liikennekuolemaa) yhdeksänä vuotena viimeisen kymmenen vuoden aikana. Kaikkien Suomen kuntien keskiarvo liikennekuolemien nollavuosien määrässä on kuusi nollavuotta. Samalla aikajaksolla loukkaantumisia on tilastoitu 40, joista vakavia loukkaantumisia ainakin kaksi (poliisin tilastot eivät ole tältä osin täysin kattavia).

Poliisin tietoihin perustuva tieliikenneonnettomuustilasto ei kuitenkaan kerro aivan koko totuutta liikenneonnettomuuksien kokonaismäärästä. Esimerkiksi Liikennevakuutuskeskuksen tilastoihin on kirjattu vuosina 2019–2023 keskimäärin kuusi (6) henkilövahinkoon ja seitsemän (7) omaisuusvahinkoon johtanutta onnettomuutta vuosittain. Henkilövahingon määritelmä on tässä tilastossa kuitenkin erilainen kuin virallisessa Tilastokeskuksen tilastossa.

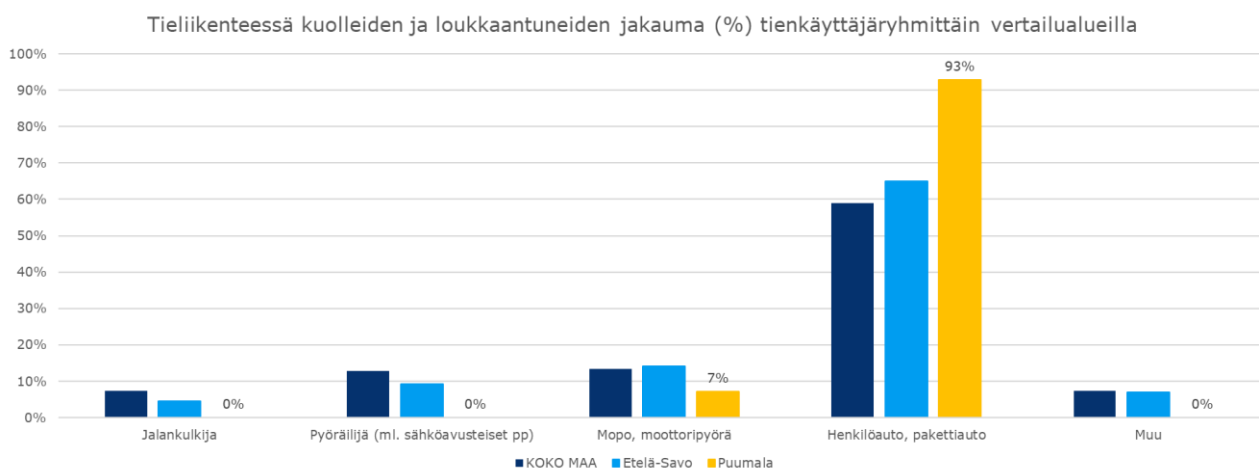
Kuva 3. Tieliikenteen onnettomuuksissa kuolleet tai loukkaantuneet Puumalan kunnan alueella (Tilastokeskus).

Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien määrä asukaslukuun suhteutettuna Puumalassa on selvästi korkeampi kuin maakunnassa tai koko maassa keskimäärin. Riskiluku on kolmanneksi korkein Etelä-Savon kunnista.

Kuva 4. Tieliikenteen henkilövahinkojen määrä asukaslukuun suhteutettuna (keskiarvo 2019–2023) Etelä-Savon kunnissa (Tilastokeskus).

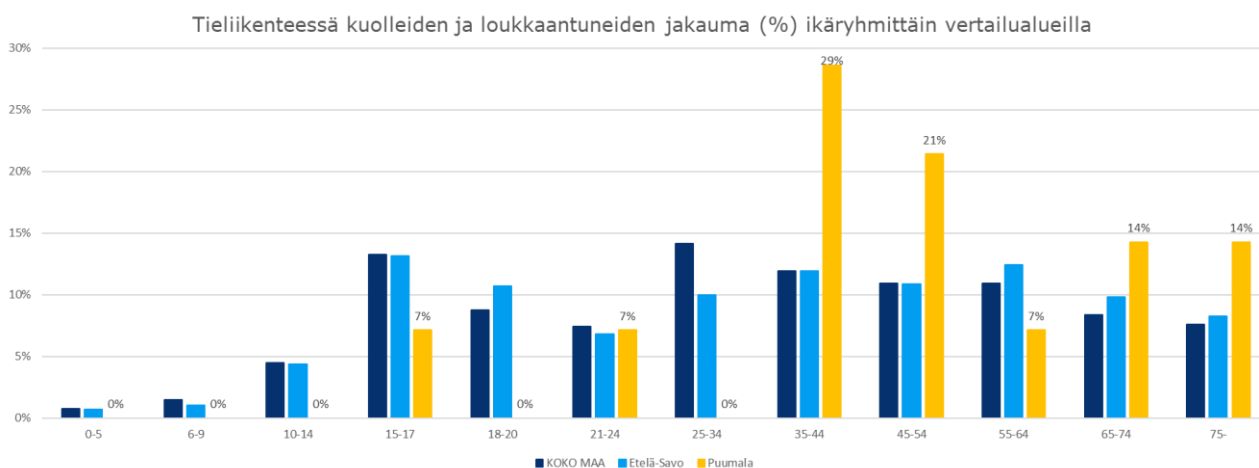
Puumalan kunnan alueen tieliikenteen henkilövahingoista (N=14 vuosina 2020–2024) keskimäärin 93 % on tapahtunut henkilöautolla liikenteessä olleille. Mopoilijat ja moottoripyöräilijät muodostavat loput uhreista eli 7 %. Muilla kulkutavoilla liikkuneiden onnettomuuksia ei ole tilastoitu viimeisen viiden vuoden ajalta.

Kuva 5. Tieliikenteen onnettomuuksissa kuolleet ja loukkaantuneet tienkäyttäjärhmittäin (%) (keskiarvo 2019–2023, Tilastokeskus).

Henkilövahinko-onnettomuuksien ikärhmittäin voidaan todeta, että uhrin osalta voidaan todeta, että uhrin ovat pääsääntöisesti työ-/keski-ikäisiä (57 %) sekä iäkkäämpää väestöä (yli 65-vuotiaiden osuus uhreista on 28 %). Nuorten osuus on 14 % eikä 18–20-vuotiaiden osalta ole tilastoitu yhtään onnettomuutta. Myöskään alle 15-vuotiaiden onnettomuuksia ei näy tilastoissa viimeisen viiden vuoden ajalta.

Kun suhteutetaan henkilövahinkojen määrä ikärhmittäin, saadaan arvio onnettomuusriskistä ikärhmittäin. Puumalassa korkein onnettomuusriski on tämän tarkastelun mukaan työ-/keski-ikäisellä väestöllä, tosin korkea riskilukua saattaa selittää kesäasutus / ulkopaikkakuntalaisten osuus onnettomuuksien uhreista. Nuorista korkein riskiluku on 15–17-vuotiailla. Myös yli 65-vuotiaiden onnettomuusriski on selvästi koholla vertailualueisiin nähden.

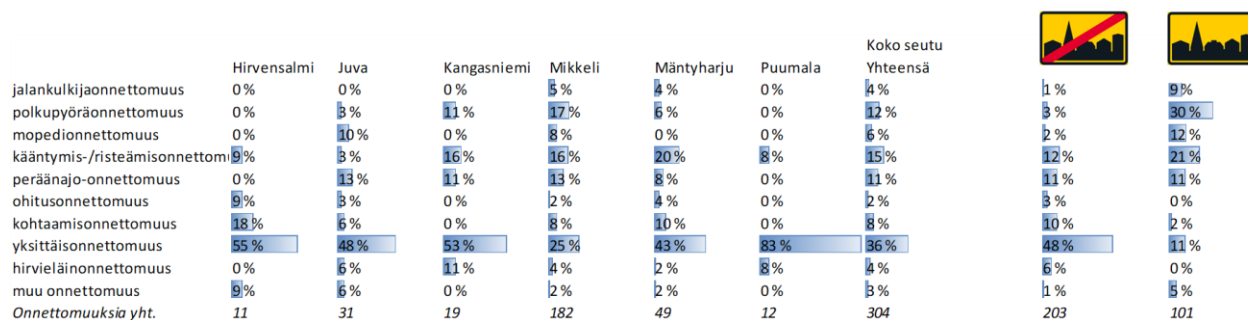

Kuva 6. Tieliikenteen onnettomuuksissa kuolleet ja loukkaantuneet ikärhmittäin suhteutettuna (keskiarvo 2019–2023, Tilastokeskus).

Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksista (N= 12 vuosina 2020–2024*) kaikki (100 %) on tapahtunut valtion hallinnoimalla maantieverkolla. Seutu- ja yhdystiet muodostavat onnettomuuksista neljäsosan (25 %) ja loput ovat tapahtuneet kantatiellä 62. Kunnan omalla katuverkolla tapahtuu henkilövahinko-onnettomuuksia harvoin eikä niitä ole tilastoitu viimeisen vuoden ajalta. Taajama-alueiden tiestön (ml. maantiet) osuus tieliikenteen onnettomuuksista on koko seudulla 33 %, Puumalan kunnan alueella 0 % eli kaikki onnettomuudet ovat tapahtuneet taajaman ulkopuolella.

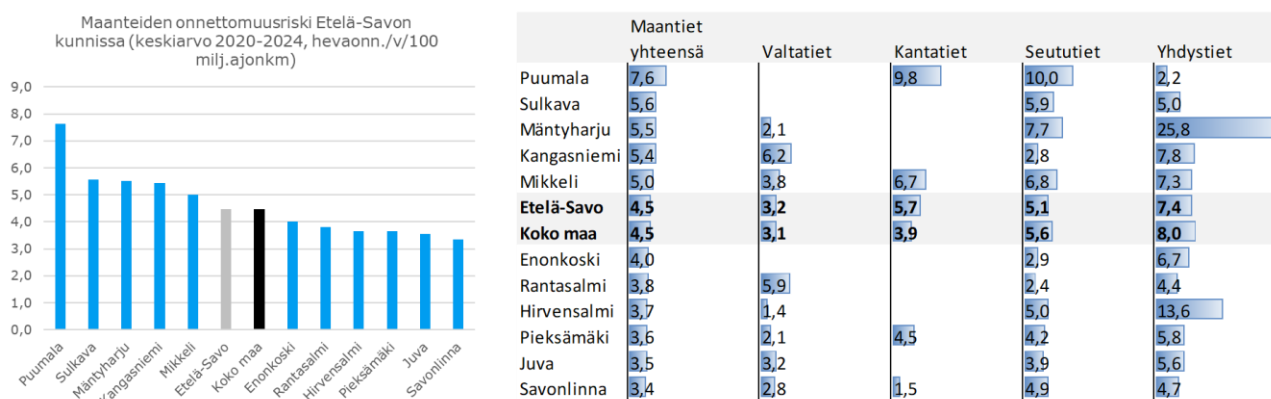
Mikkelin seudulla henkilövahinko-onnettomuuksissa yleisin onnettomuusluokka on yksittäisonnettomuudet (suistumiset, ulosajot) ja ne muodostavat noin 36 % kaikista henkilövahinko-onnettomuuksista. Seuraavaksi yleisimpiä onnettomuusluokkia seudulla ovat kääntymis- ja risteämisonnettomuudet (15 %) sekä peräänajo-onnettomuudet (11 %). Jalankulkijoiden, pyöräilijöiden ja mopopiljojen onnettomuudet korostuvat taajama-alueiden tiestöllä muodostaen yhteensä yli puolet (51 %) onnettomuuksista. Myös risteämis- ja kääntymisonnettomuudet korostuvat erityisesti taajamissa.

Myös Puumalassa yksittäisonnettomuudet ovat yleisin henkilövahinko-onnettomuuksien onnettomuusluokka muodostaen peräti 84 % kaikista henkilövahinko-onnettomuuksista. Seuraavaksi yleisimpiä onnettomuusluokkia ovat risteämis- ja kääntymisonnettomuudet (8 %) ja hirvieläinonnettomuudet (8 %).

Kuva 7. Onnettomuusluokat tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksissa Mikkelin seudulla ja kunnissa (keskiarvo 2019–2023, Tilastokeskus).

Maanteiden osalta onnettomuusriskiä/-astetta voidaan arvioida suhteuttamalla vuosittaisten henkilövahinko-onnettomuuksien määrä vuosittaiseen liikennesuoritteeseen (2020–2024 keskiarvo). Puumalassa maanteiden onnettomuusriski on selvästi korkeampi kuin maassa tai maakunnassa keskimäärin. Kokonaisriskiä nostavat sekä kantatien että seututeiden korkeat onnettomuusasteet.

Kuva 8. Maanteiden onnettomuusriski Etelä-Savon kunnissa (keskiarvo 2020–2024, Tilastokeskus).

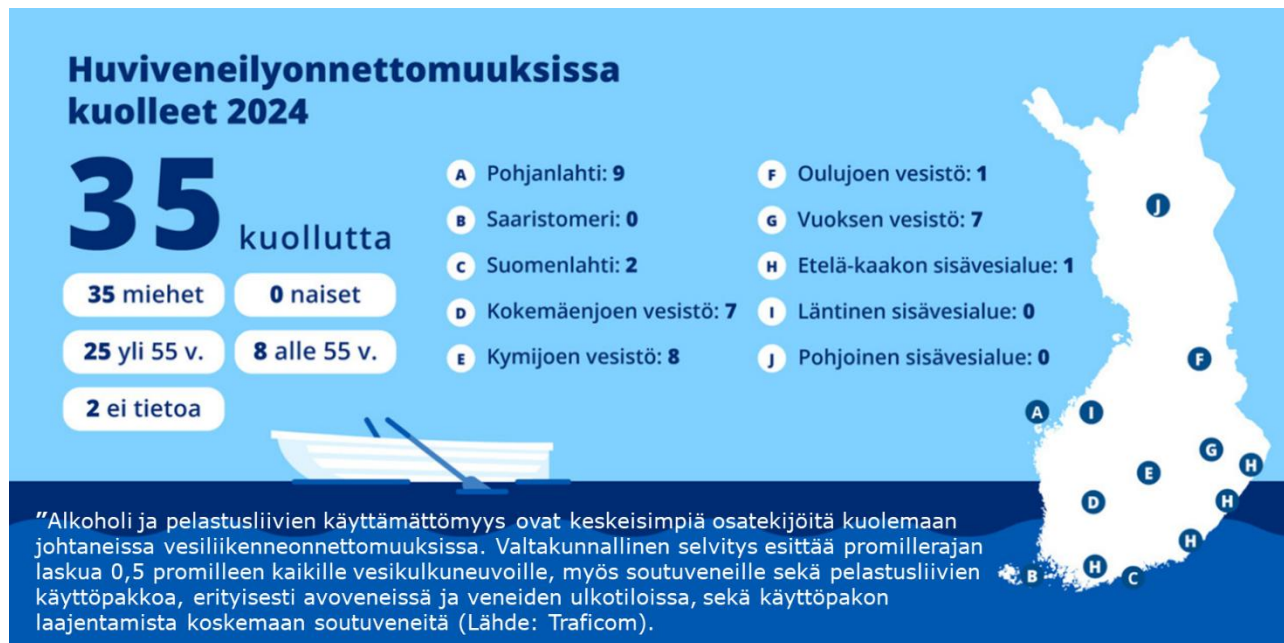
Tutki onnettomuuspaikkoja online-kartoilta:

- Poliisin tilastot: <https://mobilityanalytics.ramboll.com/onn/poliisi/>
- Pelastuslaitoksen tilastot: <https://mobilityanalytics.ramboll.com/onn/pelastuslaitos/>
- Riistakeskuksen tilastot (hirvieläinonnettomuudet): <https://mobilityanalytics.ramboll.com/onn/hirvielain/>

2.2. Liikenneonnettomuudet muissa liikennemuodoissa

Vesiliikenne

Vuosina 2020–2024 Puumalan kunnan alueen vesiliikenteessä on tapahtunut yhteensä 93 onnettomuutta. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia on tilastoitu yksi vuonna 2023. Koko seudulla vesiliikenteen onnettomuuksia on kirjattu samalla aikajaksolla 195, joista kuusi (6) on ollut kuolemaan johtaneita. (Lähde Traficom).

Maastoliikenne

Onnettomuustietoinstituutin (OTI) tilastojen mukaan Mikkelin seudulla on viimeisen kymmenen vuoden aikana (2015–2024) tapahtunut kymmenen (10) kuolemaan johtanutta maastoliikenneonnettomuutta, joista kuusi on tapahtunut moottorikelkalla ja loput traktoreilla/mönkijöillä. Onnettomuudet ovat tapahtuneet Hirvensalmella, Juvalla, Kangasniemellä, Mikkelissä ja Puumalassa (kaksi kussakin).

Liikennevakuutuskeskuksen (LVK) tilastojen mukaan* Mikkelin seudulla on tapahtunut viimeisen tilastoidun kymmenen vuoden (2014–2023) aikajaksolla:

- 28 henkilövahinkoon johtanutta moottorikelkkaonnettomuutta (joista 10 kpl Mikkelissä)
- 24 henkilövahinkoon johtanutta mönkijä-/traktorimönkijäonnettomuutta (joista 10 kpl Mikkelissä)

*Moottorikelkkojen ja mönkijöiden onnettomuudet yleisten teiden, katujen ja pysäköintialueiden ulkopuolella. Henkilövahinko on korvausvahinko, jota ei ilmoiteta. Pienten kuntien osalta tietokannasta ei saa tietosuojaesitystä ulos kuntakohtaisia lukuja.

Raideliikenne

Tasoristeykset muodostavat tällä hetkellä selkeimmän riskin raideliikenteen turvallisuudessa. Turvallisuusriski ei ole yksinomaan tienkäyttäjien, vaan kyse on myös rataliikenteen ja sitä kautta junamatkustajien turvallisuudesta. Tietoja onnettomuuksista saadaan rautatieliikenteen häiriöilmoituksista ja Väyläviraston eri järjestelmistä, rautatieoperaattoreilta sekä Liikenteen turvallisuus- ja viestintävirasto Traficomilta.

Mikkelin seudulla rataverkkoa kulkee ainoastaan Mäntyharjun ja Mikkelin alueella. Myös tasoristeysten määrä on vähäinen. Väyläviraston Tasoristeysonnettomuudet-aineistossa esitetään tasoristeysten yhteydessä tapahtuneet onnettomuudet vuodesta vuosilta 2000–2024. Tämän aineiston perusteella seudun rataverkolla ei ole tapahtunut tasoristeysonnettomuuksia.

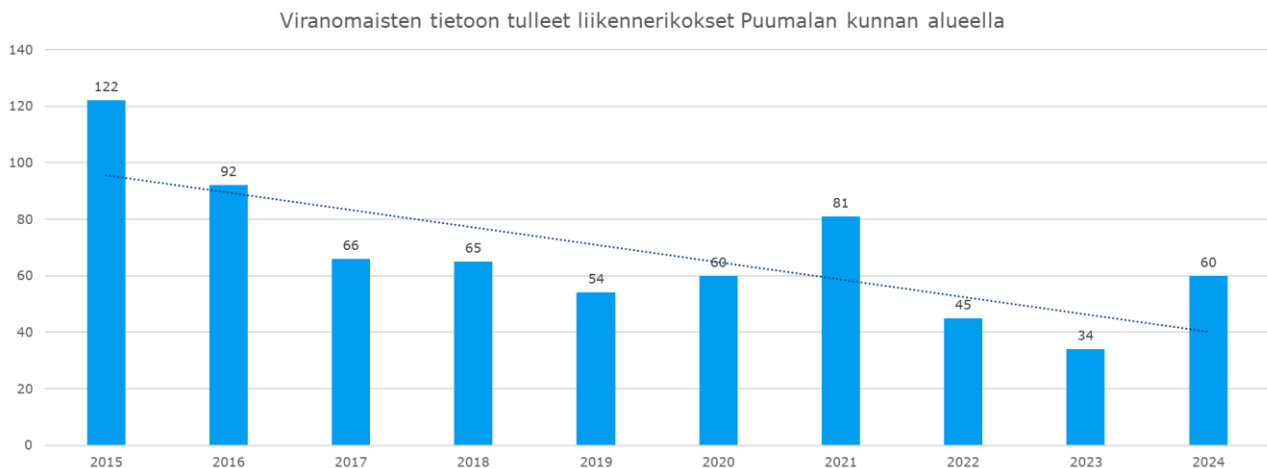
2.3. Liikennerikollisuus

Puumalan kunnan alueelta tulee viranomaisten tietoon keskimäärin 50–60 liikennerikosta vuosittain (60 vuonna 2024). Liikennerikosten määrä näyttää laskevaa suuntaa, vaikkakin juuri vuonna 2024 kirjattiin paljon tapauksia.

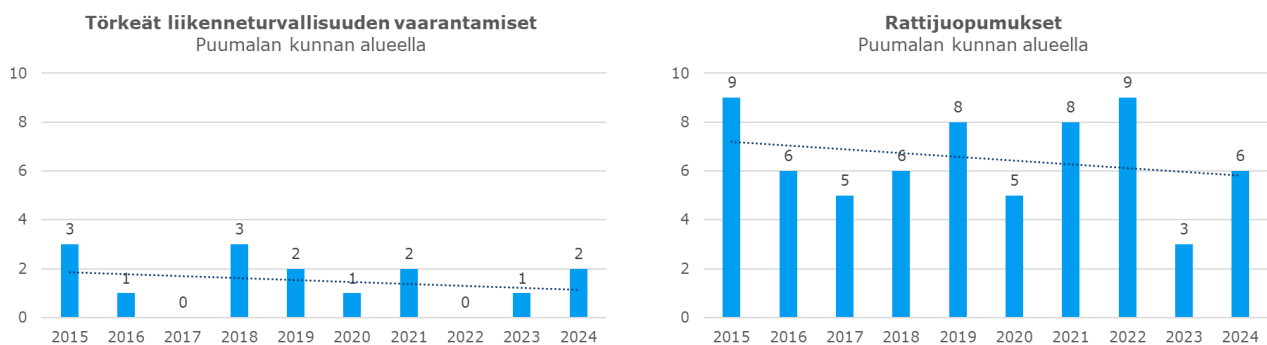
Törkeitä liikenneturvallisuuden vaarantamisia kunnan alueella tilastoidaan harvakseltaan, vain muutamia vuosittain (kaksi vuonna 2024). Näistä suurin osa liittyy korkeisiin ajonopeuksiin.

Rattijuopumuksia kirjataan Puumalan kunnan alueella 5–10 tapausta vuosittain (kuusi vuonna 2024). Pääosin kyse on alkoholirattijuopumuksista (89 %). Huumeet näkyvät rattijuopumuksissa lähinnä Mikkelin kaupungin alueella, jossa peräti 48 % on huume-/sekakäyttötapauksia.

Nuorten liikennerikokset herättävät paljon huolta ja kysymyksiä kunnissa ja viranomaisissa. Mikkelin seudulla 15–17-vuotiaita on liikennerikoksista epäiltyjen joukossa keskimäärin 120 vuosittain ja määrä kasvaa jyrkästi. Sama ilmiö näkyy muualla Etelä-Savossa sekä myös muualla Suomessa. 18–20-vuotiaiden osalta liikennerikosten määrä on laskemaan päin, mutta edelleen puhutaan lähes kahdesta sadasta epäillystä vuosittain. Nuorten liikennerikosten kasvussa on kyse laajemmasta ilmiöstä, sillä myös muu nuorisoriikollisuus on ollut kasvusuunnassa viime vuosina. Yksiselitteistä syytä nuorten oirehtimiseen ja sen purkautumiseen mm. rikolliseen toimintaan ja erilaiseen muuhun häiriökäyttäytymiseen ei varmastikaan ole. Sosiaalisten ja terveydellisten haasteiden ohella erilaiset muut ilmiöt, kuten kokoontumisajojen yleistyminen tai some-haasteet heijastuvat toimintaan liikenteessä ja edelleen liikennerikostilastoihin. Myös ajokorttilain muutoksilla on varmasti ollut oma vaikutuksensa nuorten liikenneturvallisuustaitoihin ja -asenteisiin.

Kuva 9. Viranomaisten tietoon tulleet liikennerikokset Puumalassa (Tilastokeskus).

Kuva 10. Viranomaisten tietoon tulleet törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja rattijuopumukset Puumalassa (Tilastokeskus).

2.4. Koettu turvallisuus

Onnettomuustilastoista eivät käy ilmi liikennekäyttäytymisen haasteet, läheltä piti -tilanteet tai eri kulkutavoilla liikkuvien kokemukset ja tuntemukset turvallisuudesta tai liikenteen toimivuudesta. Mikkelin seudulla asuvien ja alueella liikkuvien mielipiteitä ja kokemuksia liikenteen turvallisuudesta selvitettiin liikenneturvallisuuskyselyllä 31.3.–30.4.2025 välisenä aikana. Kysely toteutettiin karttapohjaisena nettikyselynä. Tietoa kyselystä välitettiin kuntalaisille ja alueella asuville/liikkuville monien eri kanavien kautta (kunnan eri toimialat, koulut, päiväkodit, asukas- ja kyläyhdistykset, paikalliset yhdistykset, kuntien viestintäkanavat jne.). Lisäksi seudun autokouluja pyydettiin myös vastaamaan kyselyyn liikenteen asiantuntijan roolissa.

Kyselyyn kävi vastaamassa koko Mikkelin seudulla noin 560 henkilöä (vastausmäärät vaihtelevat kysymyksittäin) ja he jättivät kartoille yhteensä 1 592 pistettä. Suunnittelualueen ulkopuolelle kohdentuneet vastaukset on jätetty pois tarkasteluista. Karttakysymysten pisteistä 57 % liittyi vaaranpaikkoihin tai kehittämistarpeisiin ja 43 % vastajalle tapahtuneisiin läheltä piti -tilanteisiin tai onnettomuuksiin. Kaikista karttapisteistä 67 % kohdentui taajamiin.

Puumalan kunnan osalta vastauksia kyselyyn antoi arviolta 50 henkilöä ja kartalle kertyi 116 merkintää. Karttapisteistä 56 % liittyi koettuihin ongelmiin tai vaaranpaikkoihin. Kaikista karttapisteistä taajama-alueelle kohdentui 44 %. Puumalassa huolta asukaskyselyyn vastanneissa herättävät erityisesti puutteet jalankulku- ja pyöräily-yhteyksissä (27 % vastauksista). Tämä ongelmaluokka korostuu selvästi seudun keskiarvoa enemmän. Seuraavaksi eniten turvattomuutta aiheutuu korkeista ajonopeuksista (20 %) sekä turvattomista tai hankalista risteyksistä (17 %). Tienylitysten turvattomuus sekä teiden ja katujen laatu puutteet korostuvat Puumalassa vähemmän kuin seudulla keskimäärin. Vesiliikenteen ongelmia tuodaan esille selvästi seudun keskiarvoa enemmän.

Eniten kommentoidut kohteet Puumalassa:

- Puumalan saaristoreitti (jalankulku- ja pyöräilyväylän puute, tien kapeus)
- Kt 62 / mt 15139 (Keskustie) / Kenttätie liittymä (turvaton tienylityspaikka, turvaton liittymä)
- Niementie, itäpää (tien kapeus, ylinopeudet, jalankulku- ja pyöräilyväylän puute)
- Satamatie, Nesteen kohta (kapea ja jäsentymätön katutila)

Ylinopeudet ja suojateiden turvallisuus aiheuttaa huolta

Asukaskyselyssä vastaajia pyydettiin tuomaan esille myös havaitsemiaan liikennekäyttäytymisen ongelmia joko yleisesti koko seudun tai valitsemansa kunnan osalta. Kysymykseen antoi vastauksen kaikkiaan 385 vastaajaa (koko seutu). Kaikki vastaukset käytiin läpi ja luokiteltiin eri ongelmaryhmiin. Alla on listattu vastaajien eniten esille tuomat ongelmat. Myös infraan liittyviä vastauksia saatiin paljon (vaikka niitä ei kysytty):

- **Ylinopeudet** (korostuu etenkin taajamissa, koulujen ja päiväkotien lähistöllä)
- **Suojateiden kunnioituksen puute** (autoilijat eivät hidasta tai lainkaan anna tietä jalankulkijoille)
- **Nuorten kuljettajien riskialtis toiminta** liikenteessä (kaahailu, tempuilu, turvalaitteiden käyttämättömyys, ajoneuvojen kunto jne.)
- **Muu yleinen välinpitämättömyys säännöistä ja toisista tiellä liikkujista** (mm. tasa-arvoisten risteysten huomioiminen, stop-merkin huomioiminen, viikun käyttämättä jättäminen, väistämissääntöjen tunteminen/noudattaminen tienylityksissä, turvavarusteiden käytön laiminlyönnit)
- **Infraan liittyvät huolet (yleisesti):** teiden kunto ja siitä aiheutuva onnettomuusriski, kapeat pientareet, jkpp-väylien puuttuminen, epäselvät liikennejärjestelyt, talvikunnossapito, suojatien puutteet, valaistuksen puutteet).

Taulukko 1. Mikkelin seudun kuntien asukaskyselyn karttavastausten määrä ja jakautuminen eri teemoihin.

Onnettomuudet/läheltä piti -tilanteet:

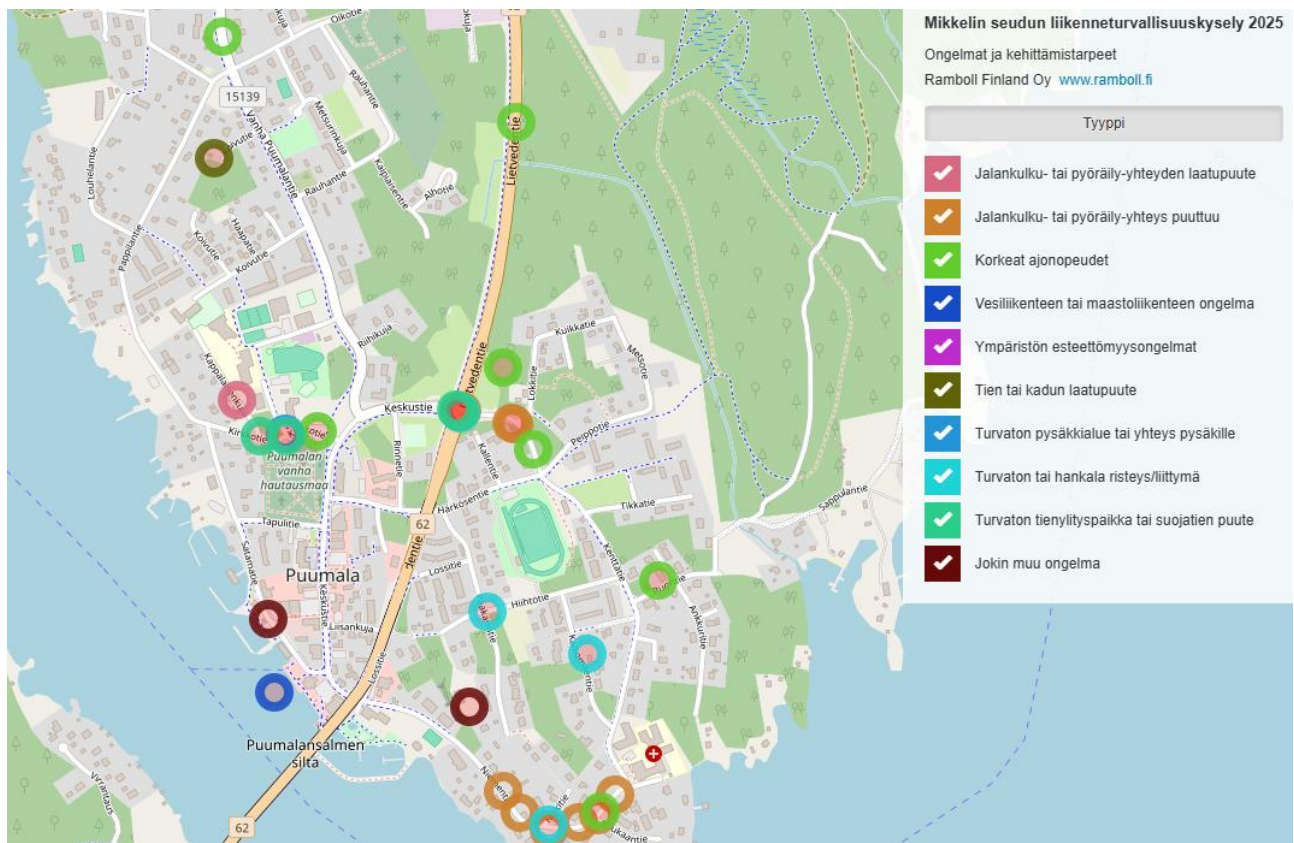
	Hirvensalmi	Juva	Kangasniemi	Mäntyharju	Mikkeli	Puumala	Yhteensä	%
Onnettomuus/lahelta piti -tilanne moottoriajoneuvolla	17	23	54	77	127	29	327	48%
Onnettomuus/lahelta piti -tilanne jalan kulkieessa	11	13	41	48	75	12	200	29%
Onnettomuus/lahelta piti -tilanne pyöräillessä	14	5	15	25	74	9	142	21%
Onnettomuus/lahelta piti -tilanne jollakin muulla tavoin liikeyssä				5	6	1	12	2%
Karttapisteitä yhteensä	42	41	110	155	282	51	681	100%

Vaaranpaikat/kehittämiskohteet:

	Hirvensalmi	Juva	Kangasniemi	Mäntyharju	Mikkeli	Puumala	Yhteensä	%
Korkeat ajonopeudet	14	13	60	71	52	13	223	24%
Tien tai kadun laatupeute	13	8	10	47	58	8	144	16%
Turvaton tienylityspaikka tai suojatien puute	20	5	32	38	34	4	133	15%
Jalankulku- tai pyöräily-yhteys puuttuu	22	8	24	27	35	16	132	14%
Turvaton tai hankala risteys/liittymä	3	8	31	30	30	11	113	12%
Turvaton pysäkkialue tai yhteys pysäkille	6	5	2	7	28	2	50	5%
Jalankulku- tai pyöräily-yhteyden laatupeute	1	1	7	11	17	4	41	5%
Ympäristön esteettömyysongelmat	1	2	5	4	10		22	2%
Vesiliikenteen tai maastoliikenteen ongelma			1	5	1	5	12	1%
Jokin muu ongelma	2	5	6	14	12	2	41	5%
Karttapisteitä yhteensä	82	55	178	254	277	65	911	100%

Kyselyn karttavastauksiin voi käydä tutustumassa osoitteissa:

- Ongelma-/kehittämiskohteet: <https://mobilityanalytics.ramboll.com/karpalo/mikkelinseutu/ongelmat/>
- Onnettomuudet/läheltä piti -tilanteet: <https://mobilityanalytics.ramboll.com/karpalo/mikkelinseutu/laheltapiti/>

Kuva 11. Esimerkki koetuista ongelmista Puumalan keskustan alueella (Taustakartta © OpenStreetMap).

2.5. Liikenneonnettomuuksien kustannukset

Liikenneonnettomuuksista aiheutuu inhimillisen kärsimyksen ohella yhteiskunnalle huomattavia taloudellisia kustannuksia. Kustannuksista merkittävä osa kohdistuu hyvinvointialueelle ja kuntasektorille.

Liikenneonnettomuuksien taloudellisia menetyksiä ovat mm.:

- **Onnettomuustilanne:** Pelastustoimet, ensihoito, sairaankuljetus jne.
- **Sairaanhoito:** avoterveydenhoito, erikoissairaanhoito, potilassiirrot jne.
- **Kuntoutus ja muu avustaminen:** Kuntoutus, uudelleen koulutus, erikoiskoulutus, elämää avustavat järjestelyt
- **Työpanoksen menetys:** vähäinen, tilapäinen, merkittävä, pysyvä
- **Yksilön aineellinen hyvinvointi:** vähäinen, tilapäinen, merkittävä tai pysyvä ansioiden/kulutuksen menetys
- **Yksilön aineeton hyvinvointi:** vähäinen, tilapäinen, merkittävä elämänlaadun heikentyminen, elämän menetys
- **Muita onnettomuuteen liittyviä kustannuseriä:** mm. hätäkeskus, poliisi, ajoneuvovauriot, uhrien omaisuuden vauriot, lastivauriot, onnettomuuspaikan raivaus/ajoneuvojen siirto, infrastruktuurivauriot, onnettomuustutkinta, vakuutusten hallinnointi, oikeuslaitos.

Tieliikenteen onnettomuuksien yksikkökustannusarvot kuvaavat vakavuudeltaan erilaisten onnettomuuksien keskimääräisiä kustannusseuraamuksia. Yksikköarvojen ja onnettomuustietojen perusteella voidaan laskea arvio liikenneturvallisuuden yhteiskuntataloudellisesta merkityksestä (ks. Taulukko 2.).

Yksikkökustannusarvoja hyödyntäen Puumalan kunnan alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle vuosittain noin 1,0 miljoonan euron kustannukset (koko Mikkelin seudun kustannukset 24 miljoonaa euroa vuodessa). Valtakunnallisesti tieliikenteen kuolemien ja poliisin tietoon tulleiden loukkaantumisten yhteiskuntataloudellinen kustannus on noin 1,1–1,2 mrd. euroa vuosittain (Traficom).

Kuntien näkökulmasta liikenneonnettomuuksilla ja etenkin kuolemaan tai vammautumiseen johtaneilla onnettomuuksilla on kytkös mm. kunnan verotulokertymään ja HYTE-kertoimen kautta myös kunnan saamiin valtionosuuksiin. Elin- ja asuin ympäristöjen turvallisuus (koettu turvallisuus, onnettomuusriski) on myös merkittävä pito-/vetovoimatekijä eli se vaikuttaa monen muun tekijä ohella eri alueiden houkuttelevuuteen asuinpaikkana.

Taulukko 2. Onnettomuuskustannusten yksikköarvot onnettomuustyyppiä kohti (Väylävirasto).

	Reaali- taloudellinen kustannus	Yksilöllisen hyvinvoinnin menetys	Yhteensä
Kuolemaan johtanut onnettomuus	228 095	2 790 960	3 019 055
Vakavaan loukkaantumiseen johtanut onnettomuus	404 534	997 326	1 401 860
Lievään loukkaantumiseen johtanut onnettomuus	22 213	80 628	102 841
Henkilövahinko-onnettomuus	72 283	340 200	412 483
Vain omaisuusvahinkoon johtanut onnettomuus	2 230		2 230
Tieliikenneonnettomuus keskimäärin	35 449	178 800	214 249

Laskennassa käytetyt arvot

Liikenneturvallisuustyö Puumalassa

Puumalan kunnassa on tehty systemaattista liikenneturvallisuustyötä jo pitkään ja monet liikenneturvallisuustyön edellyttämät perusrakenteet ovat jo kunnossa. Näistä ehkä keskeisin on säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa koontuva poikkihallinnollinen liikenneturvallisuustyöryhmä. Työryhmän kokoonpano on nykyisellään varsin kattava (Taulukko 3.). Liikenneturvallisuustyöryhmän tehtävät ja nykyiset jäsenet on kuvattu luvussa 4.2

Liikenneturvallisuustyöryhmä yhdessä Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimija -hankkeen kanssa mahdollistaa pitkän vuotta erilaisten käytännön toimenpiteiden edistämisen, paikallisiin ongelma-kohtiin tarttumisen, toiminnan seurannan, liikenneturvallisuuden tilannekuvan ylläpitämisen sekä eri osapuolten välisen tiedonvaihdon. Liikenneturvallisuustoimijahankkeeseen osallistuminen onkin kunnalta ja ELY-keskukselta merkittävä panostus kunnan liikenneturvallisuustyön ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

Työn aikana Puumalan kunnan liikenneturvallisuustyön nykytilaa arvioitiin liikenneturvallisuustyöryhmässä käydyllä keskustelulla sekä kunnan eri toimialoille edustajille suunnatulla kyselyllä nykyisistä käytänteistä liikenneturvallisuustyössä. Toimialoille-yksiköille suunnatussa kyselyssä vastaajilta pyydettiin itsearviointia erilaisiin valtakunnallisesti tunnistettuihin hyviin liikenneturvallisuustyön käytänteisiin ja toimintamalleihin. Vastaajilla oli myös mahdollisuus kertoa vapaamuotoisesti toiveita ja tarpeita liikennekasvatustyön ja viestinnän kehittämisestä. Kysely kohdennettiin ensisijaisesti kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien jäsenten kautta alla mainituille tahoille:

- Varhaiskasvatus/päiväkoti
- Perusopetus (ala- ja yläkoulut)
- Koulukuljetukset
- Nuorisopalvelut/-työ
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Työsuojelu/henkilöstöpalvelut
- Kunnan viestintä

Taulukko 3. Mikkelin seudun kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien kokoonpano (päivitysvä). Osalla työryhmän jäsenistä voi olla useampia tehtäviä hoidettavana tai tietyn tahon edustus on välillinen.

	Hirvensalmi	Juva	Kangasniemi	Mikkeli	Mäntyharju	Puumala
KUNTA	Varhaiskasvatus	X	X	X	X	X
	Koulut (perusopetus)	X	X	X	X	X
	Toinen aste (lukio, muu)		X	X	X	
	Nuorisopalvelut	X	X	X	X	X
	Vapaa-aika-/liikuntapalvelut	X	X	X	X	X
	Työsuojelu-/henkilöstöhallinto	X	X	X	X	X
	Ehkäisevä päihdetyö	X	X	X	X	X
	Hyvinvointityö/-koordinaattori	X	X	X	X	X
	Kunnan viestintä	(X)	X	X	X	X
	Tekninen toimiala	X	X	X	X	X
	Joukkoliikennepalvelut, koulukuljetus	X	X	X	X	X
	Vanhusneuvosto	X	X	X	X	X
	Vammaisneuvosto	X	X	X	X	X
	Nuorisovaltuusto/oppilaskunta	X	X	X	X	X
	Kunnanjohtaja		X	X		X
	Kunnan päättöksentekijä (kv, kh, ltk)					X
	Jokin muu paikallinen toimija, mikä?					X

X = selvityksessä

Taulukko 4. Kuntien eri toimialoille/yksiköihin suunnattujen kyselyiden tuloksia liikenneturvallisuuden huomioimisesta ja/tai liikenneturvallisuustyön nykytilasta.

VARHAISKASVATUKSEN LIIKENNETURVALLISUUSTYÖ	Hirven-salmi	Juva	Kangas-niemi	Mikkeli	Mänty-harju	Puumala
<i>10 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta</i>						
1 = Asia kunnossa	70 %	50 %	50 %	30 %	80 %	60 %
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa	30 %	50 %	20 %	50 %	20 %	30 %
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme	0 %	0 %	30 %	20 %	0 %	10 %
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
PERUSOPETUKSEN LIIKENNETURVALLISUUSTYÖ	Hirven-salmi	Juva	Kangas-niemi	Mikkeli	Mänty-harju	Puumala
<i>13 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta</i>						
1 = Asia kunnossa	85 %	31 %	69 %	15 %	46 %	31 %
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa	15 %	69 %	31 %	62 %	54 %	69 %
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme	0 %	0 %	0 %	23 %	0 %	0 %
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
LIIKENNETURVALLISUUSTYÖ TOISELLA ASTEELLA	Hirven-salmi	Juva	Kangas-niemi	Mikkeli	Mänty-harju	Puumala
<i>8 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta</i>						
1 = Asia kunnossa		11 %	56 %	0 %	0 %	
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa		56 %	44 %	100 %	33 %	
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme		33 %	0 %	0 %	67 %	
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan		0 %	0 %	0 %	0 %	
LIIKENNETURVALLISUUSTYÖ NUORISOPALVELUISSA	Hirven-salmi	Juva	Kangas-niemi	Mikkeli	Mänty-harju	Puumala
<i>9 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta</i>						
1 = Asia kunnossa	0 %	13 %	50 %	0 %	0 %	13 %
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa	63 %	50 %	50 %	75 %	25 %	88 %
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme	38 %	38 %	0 %	25 %	75 %	0 %
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
LIIKENNETURVALLISUUDEN HUOMIOIMINEN KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISESSÄ	Hirven-salmi	Juva	Kangas-niemi	Mikkeli	Mänty-harju	Puumala
<i>10 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta</i>						
1 = Asia kunnossa	30 %	60 %	40 %	10 %	70 %	20 %
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa	30 %	30 %	10 %	60 %	20 %	40 %
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme	20 %	0 %	20 %	30 %	10 %	40 %
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan	20 %	10 %	30 %	0 %	0 %	0 %
KUNNAN TYÖNTEKIJÖIDEN TYÖ- JA TYÖASIAMATKOJEN TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN	Hirven-salmi	Juva	Kangas-niemi	Mikkeli	Mänty-harju	Puumala
<i>6 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta</i>						
1 = Asia kunnossa	50 %	0 %	0 %	0 %	0 %	17 %
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa	17 %	50 %	33 %	33 %	33 %	33 %
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme	33 %	50 %	67 %	50 %	67 %	50 %
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan	0 %	0 %	0 %	17 %	0 %	0 %
KUNNAN LIIKENNETURVALLISUUSVIESTINTÄ	Hirven-salmi	Juva	Kangas-niemi	Mikkeli	Mänty-harju	Puumala
<i>8 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta</i>						
1 = Asia kunnossa	0 %	0 %	25 %	25 %	25 %	13 %
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa	50 %	38 %	13 %	25 %	50 %	38 %
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme	50 %	63 %	63 %	50 %	25 %	50 %
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
LIIKENNETURVALLISUUS OSANA HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISTÄ	Hirven-salmi	Juva	Kangas-niemi	Mikkeli	Mänty-harju	Puumala
<i>10 erillisen kysymyksen vastausten jakauma nykytilanteen osalta</i>						
1 = Asia kunnossa	20 %	20 %	30 %	60 %	20 %	50 %
2 = Asia osittain kunnossa, voisimme vielä hieman parantaa	30 %	60 %	60 %	30 %	50 %	50 %
3 = Ei toteudu vielä, mutta voisimme ottaa sen osaksi toimintaamme	50 %	20 %	10 %	10 %	30 %	0 %
4 = Ei toteudu vielä emmekä näe sitä tarpeelliseksi tai mahdolliseksi jatkossakaan	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

* Kullekin toimialalle on esitetty useampia kysymyksiä ja tässä taulukossa on esitetty näiden vastausten keskiarvo. Koulujen ja päiväkotien vastauksista on laskettu keskiarvo. Vastaukset perustuvat itsearviointiin.

3. Liikenneturvallisuustavoitteet

3.1. Kohti nollavisiota kaikissa liikennemuodoissa

Valtakunnallisena liikenneturvallisuusvisiona on, että kaikki liikennemuodot ovat vuoteen 2050 mennessä niin turvallisia, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Tieliikenteen osalta Suomi on myös sitoutunut muiden EU-maiden kanssa tavoittelemaan kuolemien ja vakavien loukkaantumisten vähentämistä puolella vuoden 2020 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Valtakunnallinen liikenneturvallisuusvisio ja tieliikennettä koskevat välitavoitteet ohjaavat myös Itä-Suomen alueen ja sen kuntien liikenneturvallisuustyötä. Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelmassa (2023) on esitetty koko Itä-Suomen kattava liikenneturvallisuusvisio sekä onnettomuusmääriä koskevat määrälliset tavoitteet väli vuoteen 2030 (tieliikenne). Lisäksi suunnitelmassa on esitetty painopistealueet, joihin alueen liikenneturvallisuustyössä tulisi erityisesti toimintaa kohdentaa (ks. Kuva 1.).

Liikenneturvallisuushaasteet niin maakunnallisesti kuin Mikkelin seudulla ja kunnissa ovat suurimmat tieliikenteessä. Mikkelin seudun tieliikenteessä menehtyy vuosittain keskimäärin viisi (5) ihmistä ja loukkaantuu vakavasti (virallisen tilaston mukaan) seitsemän (7) ihmistä, eikä yksittäisiäkään nollavuotia ole vielä saavutettu. Vesiliikenteessä tilanne on selvästi parempi, vaikka edelleen vesiliikenneonnettomuuksissa menehtyy keskimäärin yksi henkilö vuosittain. Maastoliikenteessä tilanne on samankaltainen kuin vesiliikenteessä. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia tapahtuu keskimäärin yksi vuosittain, mutta joukkoon mahtuu useita nollavuotia. Raideliikenteessä (tasoristeysonnettomuudet) liikennekuolemien osalta nollavisio on saavutettu seudulla jo useina vuosina.

3.2. Mikkelin seudun liikenneturvallisuusvisio ja tavoitteet

Mikkelin seudun kunnat ovat asettaneet seudulle yhteisen liikenneturvallisuustyön vision ja onnettomuuskehitystä kuvaavat tavoitteet. Toimenpidesuunnittelua ohjaavat toiminnalliset tavoitteet on kuvattu luvussa 4. ja niiden kautta jäsennetään tarkempaa toimenpiteiden suunnittelua.

Kestävästi kohti liikenneturvallisuuden nollavisiota 2050

- Kaikki liikennemuodot ovat vuoteen 2050 mennessä niin turvallisia, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.
- Kestävien liikkumismuotojen osuuden kasvulla tuetaan liikenneturvallisuustavoitteiden saavuttamista.

Tavoitteet

- Liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden määrä Mikkelin seudulla vähenee jatkuvasti.
- Vuoteen 2050 mennessä seudun liikenteessä kuolleissa ja vakavasti loukkaantuneissa päästään nollatasoon kaikissa liikennemuodoissa.
- Tieliikenteessä kuolleiden määrä kääntyy laskuun ja vuonna 2030 menehtyneiden määrä on enintään kaksi henkilöä (välitavoite).
- Tieliikenteessä vakavasti loukkaantuneiden laskeva trendi säilyy ja vuonna 2030 uhrien määrä on enintään kolme henkilöä (välitavoite).
- Seudun asukkaiden tyytyväisyys eri kulkumuotojen liikenneolosuhteisiin liikenneturvallisuuden osalta paranee (seudullinen liikkumistutkimus).
- Kestävien kulkumuotojen osuus Mikkelin seudun asukkaiden arkiliikumisessa kasvaa (seudullinen liikkumistutkimus, kouluille suunnatut kyselyt koulumatkoista).

Kuva 13. Mikkelin seudun liikenneturvallisuustyön visio ja tavoitteet.

4. Toimenpiteet

4.1. Toimenpidesuunnittelun lähtökohdat

Paikallisen liikenneturvallisuuksuustyön tavoitteena on tarjota jokaiselle kuntalaiselle edellytykset tehdä vastuullisia ja turvallisia liikkumisvalintoja sekä tarjota mahdollisuudet osallistua oman elinympäristönsä kehittämiseen. Tähän kunta voi vaikuttaa monien eri toimintojensa ja palveluidensa kautta. Nyt laaditun suunnitelman painopiste on tieliikenteen turvallisuudessa, mutta myös muiden liikennemuotojen (vesiliikenne, maastoliikenne, raideliikenne) liikenneturvallisuuden edistäminen on integroitu toimenpideohjelmaan. Toimenpiteiden suunnittelu on jäsenetty kolmen tavoitealueen kautta seuraavasti (Kuva 14.):

1. Ensimmäinen suunnittelukokonaisuus koskee **liikenneturvallisuuksuustyön mahdollistavia rakenteita**. Näitä ovat esimerkiksi yhteistyö ja sen koordinointi, resurssit, osaaminen ja seuranta.
2. Toisen suunnittelukokonaisuuden muodostaa liikkumisvalintoihin vaikuttaminen **viestinnän ja liikennekasvatuksen keinoin**. Nämä toimet voidaan suunnata kunnan (ja hyvinvointialueen) eri palveluiden ja toimintojen kautta eri ikäisille kuntalaisille, kunnan työntekijöille tai muille kunnassa oleville kohderyhmille, esimerkiksi matkailijoille ja kesäasukkaille.
3. Kolmannen kokonaisuuden muodostaa turvallisen liikkumisen edellytysten tukeminen **liikenneympäristöön ja palveluihin vaikuttamalla**. Liikenneympäristön turvallisuuden parantamisen osalta tässä raportissa on esitetty toimenpiteiden kokonaismäärä ja kustannukset sekä kunnan kärkikohteet. Raportin erillisenä liitteenä (Excel-taulukko) on esitetty yksityiskohtaisempi toimenpideohjelma, joka muodostaa vuosittaisen toimenpideseurannan perustan.

Liikenneturvallisuuksuustyön rakenteiden kehittäminen

- Yhteistyö ja koordinointi
- Päätöksentekijöiden sitouttaminen
- Resurssit
- Osaaminen ja motivaatio
- Seuranta ja arviointi

Viestintä, kasvatus ja toimintamallit

- Kunnan liikenneturvallisuuksuviestintä
- Liikennekasvatus ja viestintä eri kohderyhmille
- Henkilökuljetusten turvallisuus
- Turvallinen työ-/työmatkaliikenne
- Liikenneturvallisuus hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen osana
- Teknisen toimialan rooli viestinnässä ja kuntalaisten osallistamisessa

Turvallinen ja esteetön liikennejärjestelmä

- Liikenneturvallisuus kaavoituksessa ja maankäytön hankkeissa
- Liikenneympäristön parantamistoimet ml. suunnittelutarpeiden tunnistaminen (tienlytykset, risteysjärjestelyt, pysäkkijärjestelyt, jkpp-yhteystarpeet, nopeusrajoitukset ja liikenteen rauhoittaminen, saattoliikenne, pysäköintiratkaisut jne.)
- Turvallisuuspuutteet väylien hoidossa- ja kunnossapidossa
- Esteettömyys

Kuva 14. Liikenneturvallisuuksuunnitelman jäsentäminen (suunnittelukokonaisuudet).

Muita toimenpidesuunnittelun keskeisiä lähtökohtia ovat olleet lähtöaineistojen analyysi (mm. edellisen suunnitelman toteutumana läpikäynti), havainnot liikenneturvallisuuksustilanteesta (tilastot) ja koetuista ongelmista (asukaskysely), havainnot liikenneturvallisuuksuustyöstä kunnassa ja eri toimialoilla (kysely liikenneturvallisuuksuustyöryhmälle sekä eri toimialoille ja hyvinvointialueen edustajille), Itä-Suomen liikenneturvallisuuksuunnitelman linjaukset ja niiden jalkauttaminen (kuntien vastuut), Mikkelin seudun kuntien kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmassa tunnistetut tarpeet, konsultin omat ja tilaajan kanssa yhdessä tehdyt maastokatselmuksset koettuihin vaaranpaikkoihin sekä valtakunnalliset liikenneympäristöä koskevat suunnitteluohjeet (etenkin maantiet) ja uuden Tieliikennelain (2020) mukanaan tuomat muutokset.

4.2. Liikenneturvallisuustyön rakenteiden kehittäminen

Seudullisia tavoitteita:

- Liikenneturvallisuus huomioidaan kunnan strategioissa ja eri toimialojen tavoitteissa. Liikenneturvallisuustyö nivoutuu myös osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön rakenteita.
- Kunnan liikenneturvallisuussuunnitelmassa kuvataan liikenneturvallisuustyön tavoitteet ja kehittämistoimenpiteet. Suunnitelma päivitetään 5–10 vuoden välein kunnan ja ELY-keskuksen yhteistyönä.
- Päätäjien perehdyttäminen ja osallistaminen kunnan liikenneturvallisuustyöhön varmistaa resurssit ja myönteisen ilmapiirin pitkäjänteiseen työskentelyyn.
- Liikenneturvallisuustyötä koordinoidaan kunnan liikenneturvallisuustyöryhmässä sekä Mikkelin seudun liikennejärjestelmätyöryhmässä (teemakokous kerran vuodessa).
- Kunnan (ja seudun) liikenneturvallisuustyötä ja -tilannetta seurataan vuosittain.
- Liikenneturvallisuustyöryhmän jäsenten osaamista ja motivaatiota liikenneturvallisuustyössä ylläpidetään tietoisuuden (esim. Itätoimijan Teams-tietoiskut) ja koulutuksella (esim. Liikenneturvan kuntakurssi).

Toimenpideohjelmassa käytettyjä lyhenteitä: Lt-toimija = liikenneturvallisuustoimija, Lt-ryhmä = kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä, Lj-koordinaattori = liikennejärjestelmäkoordinaattori, Lj-ryhmä = seudullinen liikennejärjestelmätyöryhmä.

Strateginen perusta, päättäjien sitouttaminen ja resursointi

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Varmistetaan, että liikenneturvallisuus ja kävelyn ja pyöräilyn edistäminen tulevat huomioiduksi uuden valtuustokauden hyvinvointisuunnitelmassa** (Vastuu: Kunta, Lt-toimija).
- **Perehdytetään uudet kunnanvaltuutetut liikenneturvallisuustyöhön** hyödyntäen Liikenneturvan uutta päättäjille suunnattua materiaalia (Vastuu: Kunta, Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Uusi liikenneturvallisuussuunnitelma viedään käsiteltäväksi kunnan lautakuntiin, kunnanhallitukseen ja -valtuustoon** (Vastuu: Kunta).
- **Liikenneturvallisuustyön vuosikatsaus lähetetään vuosittain tiedoksi lautakuntiin, valtuustoon ja hallitukseen.** Katsaukseen kootaan toteutunut toiminta ja keskeiset tilastot (Vastuu: Kunta, Lt-toimija).
- **Etelä-Savon kunnanjohtajille järjestetään vuosittain liikenneturvallisuusteemainen tietoisku.** Kunnanjohtajien toivotaan osallistuvan kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksiin (Vastuu: Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Kunta resursoi liikenneturvallisuustyön kehittämiseen ja ylläpitämiseen osallistumalla jatkossakin Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimija -hankkeeseen** (Vastuu: Kunta, PoS-Ely).
- **Kunta huomio vuosittaisessa talousarviossa ja -suunnitelmassa liikenneturvallisuussuunnitelman toteuttamisen edellyttämät resurssitarpeet** (esim. infraan liittyvät investointitarpeet) (Vastuu: Kunta).

Osaaminen ja motivaatio

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Kannustetaan liikenneturvallisuustyöryhmän jäseniä suorittamaan Liikenneturvan kuntakurssi.** Kurssia suositellaan erityisesti uutena liikenneturvallisuustyöhön mukaan tuleville (Vastuu: Lt-ryhmä).
- **Kunnan eri henkilöstöryhmille järjestetään säännöllisesti tietoiskuja ja perehdytyksiä liikenneturvallisuustyön kehittämiseksi omassa tehtävässään** (Vastuu: Kunta, Liikenneturva).
- **Kunnan tekninen toimiala varmistaa, että sen henkilöstöllä on riittävät valmiudet teillä/kaduilla tehtävään työhön niin liikenneturvallisuuden kuin työturvallisuuden huomioimiseksi** (Vastuu: Kunta).

Yhteistyö ja sen koordinointi

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksissa käydään säännöllisesti läpi työryhmän jäsenten rooli ja tehtävät sekä edistetään kokouskäytäntöjä kehittämällä korkeaa osallistumisaktiivisuutta** (Vastuu: Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Etelä-Savon kuntien liikenneturvallisuustyöryhmien puheenjohtajat kokoontuvat vuosittain keskustelemaan kuntien liikenneturvallisuustyöstä sekä mm. vesi- ja maastoliikenteen turvallisuudesta** (Vastuu: Lt-toimija, Kunnat, Liikenneturva).
- **Toteutetaan vuosittain Itä-Suomen poliisilaitoksen, Etelä-Savon hyvinvointialueen ja liikenneturvallisuustoimijan tietoisuus kuntien liikenneturvallisuustyöryhmille** (Vastuu: Lt-toimija, Poliisi, Hyvinvointialue).
- **Edistetään liikenneturvallisuustyön läpileikkaavuutta kytkemällä aihe muihin keskeisiin maakunnallisiin yhteistyöfoorumeihin, joissa on myös kuntien edustus** (esim. EPT-ryhmä, Hyte-koordinaattoreiden ryhmä, lasten ja nuorten ja perheiden johtoryhmä) (Vastuu: Hyvinvointialue, Liikenneturva, Lt-toimija).
- **Pyörämatkailun kehittämiseen perustetaan seudullinen ryhmä** (Vastuu: Mikkelin seudun kunnat, seudullinen liikennejärjestelmätyöryhmä, Miksei, VisitMikkeli).

Kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän tehtäviä ja kokoonpano (12/2025) on esitetty seuraavalla sivulla. Työryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimija -hankkeen tukemana.

Seuranta ja arviointi

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Liikenneturvallisuustyöryhmä seuraa kunnan liikenneturvallisuussuunnitelman toteutumista. Liikenneympäristöä koskevan toimenpideohjelman tiimoilta pidetään ELY:n kanssa joka toinen vuosi Teams-työpäällaveri** (Vastuu: Lt-toimija, Lt-ryhmä, ELY-keskus).
- **Laaditaan vuosittain tiivis koonti kunnassa toteutuneesta liikenneturvallisuustyöstä sekä keskeisistä liikenneonnettomuus- ja liikennerikostilastoista. Tämä katsaus toimitetaan tiedoksi myös kunnan päätöksentekijöille** (Vastuu: Lt-toimija, Lt-työryhmä).
- **Maakunnallista liikenneturvallisuustilannetta ja sen erityispiirteitä seurataan vuosittain liikenneturvallisuustoimijan toimesta. Seurannan tulokset esitellään vuosittain järjestettävässä Teams-tietoiskussa** (Vastuu: Lt-toimija).
- **Kehitetään matalan kynnyksen menettely säännöllisesti arvioimaan kuntien ja niiden eri toimialojen liikenneturvallisuustyön tilaa (arjen työtä) ja kehittämistarpeita. Lähtökohtana voidaan hyödyntää Varsinais-Suomessa kehitettyä Viiden tähden liikenneturvallinen -kunta mallia** (Vastuu: Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Mikkelin seudun kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman seurannasta vastaavat sekä kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä että seudullinen Ij-työryhmä. Liikenneturvallisuustoimija avustaa seurannassa** (Vastuu: Lt-ryhmä, Seudun Ij-ryhmä, Lt-toimija).
- **Edistetään Etelä-Savon kuntien välistä tiedonvaihtoa ja hyvien käytäntöjen jakamista eri toimialoilla tehtävästä liikenneturvallisuustyöstä järjestämällä noin joka toinen vuosi liikenneturvallisuustyöryhmille suunnattu Teams-tietoisuus. Tilaisuudessa esitellään, miten liikenneturvallisuustyötä on käytännössä toteutettu eri kunnissa. Teemat voivat liittyä liikennekasvatukseen, viestintään, koulukuljetuksiin tai vaikka liikenneympäristön ratkaisuihin** (Vastuu: Lt-ryhmät, Lt-toimija, Liikenneturva).

Taulukko 5. Kunnan liikenneturvallisuuustyöryhmän ja sen jäsenten tehtäviä.

Työryhmän tehtäviä

- Seuraa kunnan liikenneturvallisuuksutilannetta ja siihen vaikuttavia asioita.
- Ideoi ja edistää konkreettisia ratkaisuja kestävä ja turvallisen liikkumisen haasteisiin mm. kunnan liikenneturvallisuuksusuunnitelman perusteella.
- Edistää kunnan sisäistä sekä sidosryhmien välistä yhteistyötä ja kokemusten vaihtoa.
- Varmistaa liikenneturvallisuuksutyön tavoitteiden toteutumisen eri yksiköissä.
- Edistää liikenneturvallisuuksuden näkyvyyttä kunnan strategioissa, suunnitelmissa ja viestinnässä.
- Varmistaa liikenneturvallisuuksuden näkyvyyden kunnan ja hyvinvointialueen välisessä yhteistyössä ja yhdyspinnoissa.

Työryhmän jäsenten tehtäviä

- Toimii yhteyslinkkinä edustamansa tahon ja työryhmän välillä.
- Valmistautuu työryhmän kokouksiin kysymällä kollegoilta aiheen kuulumisia (toteutunut ja tuleva toiminta, haasteet, palautteet asiakkailta, materiaali- ja koulutustarpeet, yms.).
- Osallistuu työryhmän kokouksiin. Jos ei pääse itse paikalle, pyytää tuuraajan ja ohjeistaa häntä ennen kokousta, tai lähettää vähintään terveiset.
- Työryhmän kokouksen jälkeen välittää kokouksen terveiset ja muut aineistot eteenpäin edustamalleen taholle.
- Kannustaa kollegoita liikenneturvallisuuksutyössä ja opastaa heitä parhaansa mukaan. Osaa kysyä vinkkejä ja apuja Liikenneturvalta tai liikenneturvallisuuksustoimijalta.

Taulukko 6. Puumalan kunnan liikenneturvallisuuksutyöryhmän kokoonpano (12/2025).

Paikalliset edustajat	Sidosryhmien edustus
<ul style="list-style-type: none"> • Kimmo Hagman (pj.) • Keijo Montonen, tekninen toimi • Tuula Nuotio, varhaiskasvatus • Niko Peltonen, yhtenäiskoulu, työsuojelu • Virpi Tuovinen, vapaa-aikasihteeri, nuorisotyö, ehkäisevä päihdetyö • Tuomo Tenhunen, hyvinvointi- ja kulttuurijohtaja • Jasu Mannonen, viestintä • Niina Kuuva, kunnanjohtaja • Nuorisovaltuusto: Anton Leipälä, Eino Korppinen, Mila Hämäläinen • Vanhus- ja vammaisneuvosto: Marjo Montonen 	<ul style="list-style-type: none"> • Liikenneturva: Eini Karvonen • Itä-Suomen Elinvoimakeskus: Anna-Kaisa Kuohukivi (var. Tanja Seppänen, Olli Meriläinen), • Keski-Suomen Elinvoimakeskus: Harri Hyyryläinen, maanteiden hoidon projektipäällikkö • Itä-Suomen poliisilaitos: Seppo Porokka • Etelä-Savon pelastuslaitos: Riku Seppä • Itä-Suomen liikenneturvallisuuksustoimija (siht.)

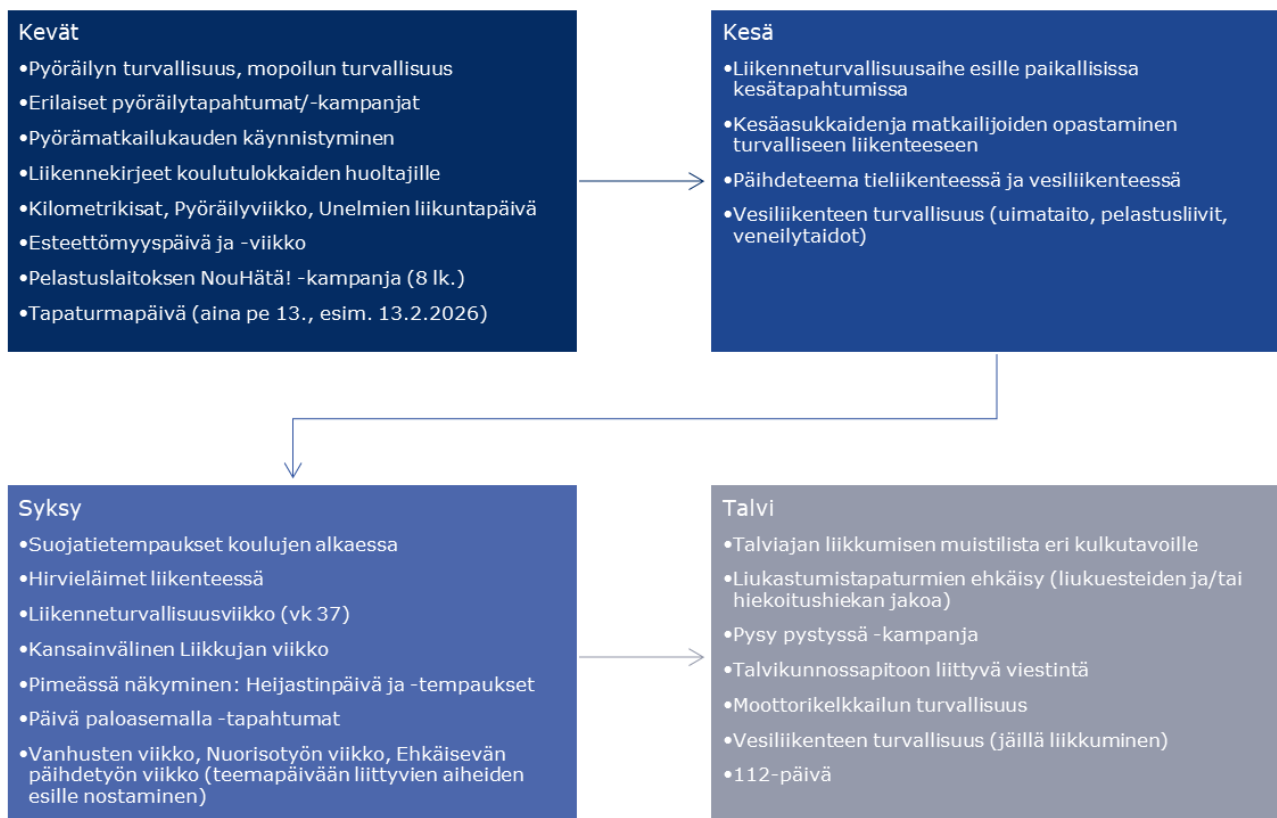
4.3. Fiksuja valintoja liikenteeseen

Seudullisia tavoitteita:

- Säännöllisellä ja monikanavaisella viestinnällä, tapahtumilla ja kampanjoinnilla ylläpidetään kuntalaisten osaamista ja tietämystä liikkumiseen ja sen turvallisuuteen liittyvistä asioista sekä tuetaan ihmisten myönteistä suhtautumista liikenneturvallisuuteen eri liikennemuodoilla liikuttaessa.
- Kunnan ja hyvinvointialueen eri palveluiden ja toimintamuotojen kautta toteutettavalla elinikäisellä liikennekasvatuksella ja viestinnällä varmistetaan, että kaikenikäisillä kuntalaisilla on perusvalmiudet huolehtia omasta ja muiden turvallisuudesta sekä tehdä turvallisuutta ja terveyttä edistäviä liikkumisvalintoja niin tienpäällä, vesiliikenteessä kuin maastoliikenteessä.
- Eri ikä- ja liikkujaryhmien parissa työskentelevän henkilökunnan osaamisesta ja motivaatiosta liikennekasvatus- ja tiedotustyössä huolehditaan säännöllisin koulutuksin ja tietoiskuin.
- Kunnat, hyvinvointialue ja muut alueen merkittävät työnantajat edistävät omalta osaltaan turvallista ja kestävästä liikkumisesta työmatkoilla ja työliikenteessä (mm. osana työsuojelutoimintaa).

Toimenpideohjelmassa käytettyjä lyhenteitä: Lt-toimija = liikenneturvallisuustoimija, Lt-ryhmä = kunnan liikenneturvallisuuksiryhmä, Lj-koordinaattori = liikennejärjestelmäkoordinaattori, Lj-ryhmä = seudullinen liikennejärjestelmäryhmä.

Kaksi kertaa vuodessa kokoontuvan liikenneturvallisuuksiryhmän yksi keskeisistä tehtävistä on edistää erilaisten vuodenaikaan ja/tai ikäryhmiin liittyvien teemojen ja kampanjoiden toteutumista kunnassa ja sen eri toimialoilla. Toimintaa suunnitellaan Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimijan ja Liikenneturvan tukemana. Liikenneturvallisuuksiryhmän tehtävänä on tuoda kunnalle tiedoksi erilaisia ajankohtaisia tapahtumia, tilaisuuksia, koulutuksia, teemapäiviä, kampanjoita ja materiaaleja ja kannustaa kuntaa hyödyntämään niitä toiminnassaan. Tietyt aihepiirit ja teemapäivät toistuvat vuosikellomaisesti joka vuosi (ks. kuva 15). Lisäksi Liikenneturvalta tulee vuosittain uusia kampanjoita ja materiaaleja, joita esitellään kunnille työryhmän kokoussyklin mukaisesti. Tässä suunnitelmassa esitettävissä toimenpiteissä keskitytään pikemmin toimintaedellytysten ja toimintamallien kehittämiseen kuin yksittäisiin tempauksiin tai tapahtumiin.

Kuva 15. Esimerkkejä liikennekasvatuksen ja viestinnän vuosikelloteemoista, joita liikenneturvallisuuksiryhmä edistää kokouksissaan.

Liikenneturvallisuusviestintä

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Tiedotetaan valmistuneesta liikenneturvallisuussuunnitelmasta kunnan keskeisissä viestintäkanavissa** (Vastuu: Kunta, Lt-toimija).
- **Viedään kunnan Internet-sivuille tietoa liikenneturvallisuudesta (mm. liikenneturvallisuussuunnitelma, palautekanavat, hyödyllisiä linkkejä)** (Vastuu: Kunta, Lt-toimija).
- **Kunta tehostaa sosiaalisen median kanavien käyttöä kestävä ja turvallisen liikkumisen (ml. vesiliikenne ja maastoliikenne) viestinnässä.** Kunnan viestinnän vuosikelloon sisällytetään esimerkiksi 3–4 teemaa/vuosi. Omien tapahtumien ja toiminnan lisäksi kunta voi hyödyntää mm. Liikenneturvan valmista materiaalia ja uutiskirjeitä (Vastuu: Kunta, Lt-toimija).
- **Liikenneturvallisuusaiheita tuodaan esille kunnan muussa kuntalaisille tai kesäasukkaille suunnatussa viestinnässä ja tapahtumissa** (mm. Kesänavaus, Veeran markkinat, kausiasukasilta) (Vastuu: Kunta, Liikenneturva, Lt-toimija).
- **Lisätään turvallisen ja kestävä liikkumisen teeman näkymistä paikallismediassa (mm. Puumala-lehti, Länsi-Savo). Median edustajia kannattaa mm. kutsua mukaan paikallisiin tapahtumiin ja tempauksiin** (Vastuu: Kunta).
- **Liikenneturvallisuusteemoja pidetään säännöllisesti esillä pyörämatkailuun liittyvässä viestinnässä ja markkinointimateriaalissa** (mm. Saaristoreitin markkinointi, reittiohjeistus, lauttavarausjärjestelmä) (Vastuu: Kunta, Liikenneturva).
- **Liikenneturva, Itä-Suomen poliisilaitos ja Etelä-Savon pelastuslaitos jatkavat vuosittaisten maakunnallisten yhteistiedotteiden laatimista kulloinkin ajankohtaisista teemoista** (mm. kesäliikenne, perävaunun pakkaaminen, ajonopeudet, väistämissäännöt tienylityksissä, suojateiden kunnioittaminen, hirvieläimet, rattijuopumukset) (Vastuu: Liikenneturva, Itä-Suomen poliisilaitos, Etelä-Savon pelastuslaitos, Lt-toimija).

Alle kouluikäiset lapset

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

Varhaiskasvatus

- **Lisätään liikennekasvatuksen (turvallisen liikkumisen harjoittelu) painoarvoa kunnan varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmissa esimerkiksi Liikenneturvan valmista vuosikellomallia hyödyntäen** (Vastuu: Varhaiskasvatus, Liikenneturva).
- **Huomioidaan liikenneturvallisuusasiat päiväkodin turvallisuussuunnitelmassa** (esim. päiväkodin lähiympäristön riskit, retkiin liittyvät riskit) (Vastuu: Varhaiskasvatus).
- **Kannustetaan henkilöstöä suorittamaan Liikenneturvan verkkokoulutus varhaiskasvattajille (ta-voite väh.2 hlö/päiväkoti).** Kurssia tarjotaan etenkin uusille työntekijöille osana muuta perehdytystä (Vastuu: Varhaiskasvatus, Liikenneturva).
- **Kunnan varhaiskasvatuksen yhdyshenkilö tilaa Liikenneturvan liikennekasvatusuutiset ja viestii sisällöistä muulle päiväkodin henkilöstölle** (Vastuu: Varhaiskasvatus).
- **Varmistetaan, että sekä lapsilla että henkilökunnalla on aina heijastiniivit-/valjaat käytössä, kun ryhmät liikkuvat päiväkodin ulkopuolella** (Vastuu: Varhaiskasvatus)
- **Laaditaan varhaiskasvatuksen tueksi vinkkilista liikenneturvallisuuden varmistamiseksi ja aihepiirin käsittelemiseksi liikuttaessa päiväkodin ulkopuolella** (Vastuu: Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Tuetaan lasten huoltajia liikennekasvatustyössä viestimällä heille säännöllisesti Liikenneturvan verkkomateriaaleista** (Vastuu: Varhaiskasvatus, Liikenneturva).
- **Hyödynnetään Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton päiväkotij- ja esikouluikäisille suunnattuja materiaaleja** (Vastuu: Varhaiskasvatus, Koulu).

Neuvolapalvelut (hyvinvointialue)

- **Huoltajien kanssa keskustellaan liikenneturvallisuudesta ikäkausitarkastusten ja/tai perhevalmen-
nuksen yhteydessä** (Vastuu: Hyvinvointialue, Liikenneturva).
- **Markkinoidaan äitiys- ja lastenneuvoloiden työntekijöille suunnattua Liikenneturvan verkkokurssia
sekä muuta valmista materiaaleja** (Vastuu: Liikenneturva, Hyvinvointialue).

HUOM! Liikenneturva edistää valtakunnallisella tasolla heidän aineistojensa viemistä sähköisiin perhekeskuksiin (perheiden osio, nuorten osio, ammattilaisten osio).

Kouluikäiset ja nuoret

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

Perusopetus

- **Järjestetään yhtenäiskoulun opettajille muutaman vuoden välein tietoiskuja koskien Liikenneturvan valmiita opetusmateriaaleja ja -työkaluja** (Vastuu: Koulu, Liikenneturva).
- **Kannustetaan kouluja Liikenneturvan vuosikellomallin käyttämiseen ja keskeisten valtakunnallisten teemapäivien huomioimiseen koulun toiminnassa** (esim. 112-päivä, Pyöräilyviikko, Liikenneturvalisuusviikko, Liikkujan viikko, Heijastinpäivä, Uimataitoviikko) (Vastuu: Koulut).
- **Alakoululaisten pyöräilykasvatusta toteutetaan jatkossakin Fillarimestari -toimintamallilla, koulun tekemillä pyöräretkillä sekä Liikenneturvan Filla&Rilla -aineistoa hyödyntäen** (Vastuu: Koulu).
- **Koostetaan pyöräretkiin osallistuville opettajille suunnattu ohjeistus turvallisen pyöräretken toteutuksesta** (Vastuu: Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Suojatiepäivystystempaus järjestetään vuosittain syksyn ensimmäisenä koulupäivänä pelastuslaitoksen ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa yhteistyönä** (Vastuu: Yhtenäiskoulu, pelastuslaitos, muut toimijat.)
- **Yläkoulussa hyödynnetään monipuolisesti Liikenneturvan tarjoamaa opetusmateriaalia sekä kokemusasiatuntijoita kouluvierailijoina** (esim. Matti Marjamäen kiertueen uusiminen ~2027) (Vastuu: Yhtenäiskoulu, Liikenneturva, Lt-toimija).
- **Tuetaan huoltajia liikennekasvatustyössä viestimällä heille säännöllisesti Liikenneturvan ala- ja yläkoululaisen vanhemmille suunnatuista verkkomateriaaleista.** Tutkitaan mahdollisuutta viedä aineistoa pysyvästi koulun sivuille (Vastuu: Koulu, Liikenneturva).

Koulukuljetukset

- **Järjestetään sopimuskausittain koululaiskuljettajille suunnattu tietoisku/infotilaisuus** (Vastuu: Kunta, Liikenneturva, Poliisi, Pelastuslaitos).
- **Kunta hyödyntää aktiivisesti ELY-keskuksen palautekanavia koulukuljetusreitteihin liittyvien liikenneturvallisuusongelmien esille tuomiseksi.** Palautekanavista jaetaan tietoa myös (kuljetusoppilaiden) huoltajille ja liikennöitsijöille (vastuu: Kunta).
- **Kannustetaan liikennöitsijöitä mukaan liikenneturvallisuuustempauksiin** (esim. heijastintempaukset, liikennepäivät, katvealueinfot) (Vastuu: Kunta, liikennöitsijät, Lt-toimija).

Nuorisotyö

- **Etelä-Savon kuntien nuorisotyöntekijöille järjestetään Teams-tietoisku nuorille suunnatun liikennekasvatuksen ja viestinnän hyvistä käytänteistä ja työkaluista** (Vastuu: Lt-toimija, Liikenneturva, Nuorisopalveluiden edustajat).
- **Liikenneturva kutsutaan vierailulle nuorisovaltuuston kokoukseen** (onnistuu myös Teamsin välityksellä). Liikenneturva osallistuu kutsuttaessa myös alueellisen nuorisovaltuuston kokouksiin (Vastuu: Nuorisopalvelut, Liikenneturva).
- **Parannetaan tiedonkulkua nuorisovaltuuston ja liikenneturvallisuustyöryhmän välillä.** Kannustetaan nuorisovaltuustoa keskustelemaan säännöllisesti liikenne(turvallisuus)asioista ja välittämään terveiset Lt-ryhmälle (Vastuu: Nuorisovaltuusto).

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto (hyvinvointialue)

- **Suunnitellaan hyvinvointialueen kanssa koulu- ja opiskeluterveydenhoitajille suunnattua Teams-koulutusta liikenneturvallisuusaiheen käsittelemiseksi osana arjen toimintamalleja** (Vastuu: Liikenneturva, Hyvinvointialue).

Työikäiset (työsuojelu, henkilöstöhallinto)

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Kunta hyödyntää Liikenneturvan työmatkaliikenteen uutiskirjettä omien työntekijöiden suuntaan tapahtuvassa viestinnässä** (Vastuu: Henkilöstöpäällikkö, Työsuojelusta vastaava).
- **Etelä-Savon kuntien työsuojeluvastaaville ja -valtuutetuille järjestetään Teams-tietoisku työliikenteen tapaturmien ehkäisemisen työkaluista ja käytännöistä** (Vastuu: Työsuojelusta vastaavat, Liikenneturva, Lt-toimija).
- **Toteutetaan Liikenneturvan kanssa yhteistyössä kunnan työntekijöille suunnattu Teams-koulutus työmatkaliikenteen turvallisuudesta** (työmatkat, työhön liittyvä liikkuminen). Tilaisuudesta voidaan myös tehdä tallenne (Vastuu: kunta, Liikenneturva).

Ikäihmiset ja muut erityisryhmät

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Kutsutaan Liikenneturva vierailulle vanhus-/vammaisneuvoston kokoukseen** (onnistuu myös Teamsin välityksellä). Liikenneturva osallistuu kutsuttaessa myös alueellisten vanhus- ja vammaisneuvostojen kokouksiin (Vastuu: vanhus- ja vammaisneuvosto, Liikenneturva).
- **Tiedotetaan iäkkäille ja heidän läheisilleen ikääntymisen vaikutuksista liikkumisen turvallisuuteen ja tarjotaan vinkkejä ajoterveysaiheen puheeksi ottamiseen** (Vastuu: Kunta, Hyvinvointialue, Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Tuodaan liikenneturvallisuusteemoja esille vuosittain isommissa ikäihmisten tapahtumissa (esim. Ikämessut, Vanhusten viikon tapahtumat)** (Vastuu: Hyvinvointialue, Kunta, Liikenneturva).
- **Kunta jakaa mahdollisuuksien mukaan iäkkäille maksuttomia kenkiin laitettavia liukuesteit**. Liukastumisista keskustellaan myös ikäihmisille suunnatuissa jumpissa ja muussa toiminnassa. (Vastuu: Kunta).
- **Toteutetaan eri kohteiden esteettömyyskartoituksia tarpeen mukaan yhteistyössä teknisten palveluiden ja vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa** (Vastuu: vanhus- ja vammaisneuvostot, tekninen toimi, Lt-toimija).
- **Suunnitellaan hyvinvointialueen kanssa maakunnallista koulutusta kotihoidon väelle ja palveluohjaajille** (Vastuu: Hyvinvointialue, Liikenneturva, Traficom).
- **Selvitetään Puumalan kansalaisopiston kiinnostusta ottaa ohjelmaansa Liikenneturvan EAK65+ kurssi** (Vastuu: Kansalaisopisto, Liikenneturva).

Liikuntapalvelut

Edistettäviä toimenpiteitä vuosina 2026–2027

- **Liikenneturvallisuusaiheita ja kestävästä liikkumisesta (arkiliikunnan edistäminen) näkökulmia sisällytetään soveltuvin osin kunnan terveys-/liikuntaneuvontaan (elintapaohjaukseen)** (Vastuu: Liikuntapalvelut, Hyvinvointialue).
- **Kunta osallistuu vuosittain tempauksiin, kilpailuihin tai vähintään viestinnällisesti valtakunnallisiin kestävästä ja turvallisen liikkumisen teemapäiviin** (esim. Pyöräilyviikko, Liikkujan viikko, Kilometrikisat, Viisaasti vesillä, Uimataitoviikko, Pelastusliivipäivä) (Vastuu: Liikuntapalvelut, muut toimijat).
- **Viestitään paikallisille harrastustoimintaa järjestäville seuroille ja yhdistyksille harrastusmatkojen kestävästä ja turvallisen liikkumisen edistämisestä.** Hyödynnetään esim. Liikenneturvan Turvallisesti harrastuksiin -aineistoa tai Traficomien hankkeiden tuottamaa materiaalia (Vastuu: Liikuntapalvelut, Lt-toimija, Liikenneturva).
- **Kunta edistää omalta osaltaan kuntalaisten hyvää uimataittoa:** Kaikilla lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman mukaiseen tavoitteelliseen uinninopetukseen, kunnassa järjestetään kohtuuhintaisia vapaa-ajan uimakouluja (uimahallissa tai rannoilla) sekä tuetaan vanhempia tarjoamalla heille tietoa ja tukea (Vastuu: Sivistyspalvelut, Liikuntapalvelut).

Myös teknisellä toimialalla on paljon mahdollisuuksia tukea liikennekasvatustyötä, viestintää ja kuntalaisten osallistamista. Alle on koottu kuntien erilaisia käytäntöjä, jotka jo osittain toteutuvatkin Puumalassa:

- Säännöllinen tiedottaminen kuntalaisille kunnan omista ja ELY-keskuksen palautekanavista liikenneympäristön turvallisuusongelmiin liittyen.
- Nopeusnäyttötaulujen käyttö liikenteen rauhoittamisessa, tienkäyttäjien ”valistamisessa”, ajoneuvojen seurannassa ja toimenpidetarpeiden arvioinnissa.
- Osallistuminen esteettömyyskartoituksiin/-kävelyihin, turvallisuuskävelyihin, päättäjäpyöräilyt jne.
- Raskaisiin ajoneuvoihin (esim. kunnan omiin työkoneisiin) liittyvät katvealueinfot kouluilla ja päiväkodeilla.
- Teknisen toimen säännölliset vierailut vanhus- ja vammaisneuvostoissa.
- Hiekoitushiekan jakaminen kuntalaisille (erilaisia toteutusmalleja).
- Talvikunnossapitoon liittyvä viestintä kuntalaisille ja kiinteistöjen omistajille (mm. lumen läjityksen hyvät käytännöt, liukkauden torjunta).
- Vapaaehtoisten kävely-/pyöräilyagenttien rekrytointi arvioimaan läpi talven jalankulku- ja pyöräiteiden kunnossapitoa (myös urakoitsijoita voidaan velvoittaa pyöräilemään auraamalla väylillä).
- Näkemäraivauksiin ja vastuisiin (esim. liittymäalueet) liittyvä viestintä yksityistiekunnille, kiinteistöjen-/tontinomistajille.
- Työmaakohteiden turvallisten liikennejärjestelyiden varmistaminen ja riittävä tiedottaminen muutuneista järjestelyistä.
- Digitaalisten sovellusten sekä pelillistämisen/joukkoistamisen hyödyntäminen esim. liikenneympäristön auditoinneissa (esim. kuntokartoitukset).
- Teknisen toimialan osallistuminen paikallisiin tapahtumiin esim. kunnan toimipisteellä keskustelemaan kuntalaisten kanssa liikenneturvallisuuden haasteista.
- Turvallisten koulureittien kartoittaminen ja suositusreittien laatiminen koulujen kanssa yhteistyössä.

4.4. Turvallinen ja esteetön liikennejärjestelmä

Seudullisia tavoitteita:

- Eri kulkumuotojen kannalta turvalliset ja toimivat ratkaisut varmistetaan kaavoituksessa, palvelu-verkko-suunnitelmissa sekä tie- ja katusuunnitelmissa.
- Liikenneympäristön suunnittelussa pyritään siihen, että lopputulos soveltuu kaikille iästä, toimimiskyvystä tai kulttuurieroista riippumatta.
- Liikenneympäristön ratkaisut ohjaavat turvalliseen ja sääntöjen mukaiseen käyttäytymiseen kulkutavasta riippumatta.
- Jalankulun ja pyöräliikenteen turvallisuus ja kulkutavan valinnan houkuttelevuus priorisoidaan liikennejärjestelyissä (ml. työnaikaiset liikennejärjestelyt) etenkin taajamaympäristöissä.
- Teknisen toimialan henkilöstön koulutuksilla varmistetaan sekä suunnitteluosaaminen että tiellä ja kadulla tehtäviin töihin liittyvät työturvallisuusasiat.
- Joukkoliikenne ja muut henkilökuljetuspalvelut tarjoavat kuntalaisille turvallisen ja ympäristöystävällisen liikkumisvaihtoehdon etenkin pidemmillä matkoilla (aihe käsitellään osana seudullista lj-työtä).

Puumalan liikenneturvallisuuksuunnitelmassa esitetään **yhteensä 28 parannuskohdetta, joihin esitetään kaikkiin 37 yksittäistä toimenpidettä** (toimenpideohjelma ja -kartta erillisenä liitteenä). Toimenpide-ehdotusten kokonaiskustannusarvio on noin 650 000 euroa jakautuen kiireellisyyssuokittain seuraavasti (osa kustannuksista puuttuu, koska valittu parantamisvaihtoehto tarkentuu vasta jatkosuunnittelussa):

- kiireellisyyssuokka 1 (v. 2026–2028): 28 toimenpidettä, 31 400 euroa (kunnan osuus 19 550 euroa)
- kiireellisyyssuokka 2 (v. 2029–2031): 5 toimenpidettä, 65 000 euroa (kunnan osuus 44 000 euroa)
- kiireellisyyssuokka 3 (v. 2032–2035): 4 toimenpidettä, 550 000 euroa (kunnan osuus 280 000 euroa)

Toimenpiteistä valtaosa kytkeytyy ajonopeuksien rauhoittamiseen, liikennemerkkien ja tiemerkitöiden lisäämiseen, tienlylysten turvallisuuden kehittämiseen ja risteysturvallisuuden parantamiseen.

Kuva 16. Esimerkki Puumalan toimenpidekohteista (toimenpiteiden kuvaukset ja laajemmat toimenpidekartat erillisenä liitteenä).

Merkittävimpiä edistettäviä toimenpiteitä Puumalan alueella ovat:

- **Satamatie:** Nykyisen kesäkaudella lippusiimalla erotellun jkp-väylän uudelleenpäällystäminen/maalaaminen punaisella huomioväriellä ja jalankulkijamerkintöjen tekeminen asfalttiin (merkinnät tulee ulottaa Nessteen ohi aina nykyisen jkp-väylän päätepisteeseen), K-kaupan puolen viiden P-paikan muuttaminen neljäksi P-paikaksi (Salen puoleisen eli eteläisimmän P-paikan poisto). [kiir.luokka 1, kunta]
- **Puumalan Saaristoreitti:** Edistetään reitin pyöräilyolosuhteita (uudelleenpäällystäminen aina tarpeen mukaan, soratieosuuden pitäminen kunnossa, viitoituksen parantaminen, pidemmällä tähtäimellä pientareiden leventäminen maanteiden kokonaisvaltaisen parantamisen yhteydessä). [kiir.luokka 1-3, ELY, kunta]
- **Kt 62 (Lietvedentie), väli nykyinen valaistus - Venetien pohjoispuoli:** Nykyisen valaistuksen jatkaminen pohjoisen suuntaan Venetien liittymän ohi (kunta varaamassa infotauluun rahoitusta (taulun sijoitus Ahotien kohdalle) ja kunta voisi samassa yhteydessä mahdollisesti osallistua kantatien valaistuksen rakentamiseen). [kiir.luokka 2, ELY, kunta]
- **Kotiniementie, itäpää:** Puuttuvan jalankulku- ja pyöräilyväylän rakentaminen (mahdollisesti osin kaventamalla ajorataa, pyritään toteuttamaan jo lähivuosina, alustavasti vuonna 2027). [kiir.luokka 1, kunta]
- **Niementie, Terveysaseman kohta:** Selvitetään 1-suuntaisuuden mahdollisuudet ja samassa yhteydessä merkitään tarvittavilta osin 20/30 km/h rajoitukset (käynnistyvän kaavatyön yhteydessä tulee lisäksi selvittää jalankulkuyhteyden rakentaminen, edes kapea). [kiir.luokka 1-3, kunta]
- **Kt 62, Mikkelin ja Puumalan kuntien alueet:** Kartoitetaan liian lyhyet kaiteet ja muut kaidepuutteet (erityisesti vesistöjen ja kallioleikkausten kohdat, edellyttää erillisselvityksen laatimisen). [kiir.luokka 2, ELY]
- **Niementie / Mäkitie liittymä:** Hidasteen rakentaminen. [kiir.luokka 2, kunta]

Lisäksi Itä-Suomen liikenneturvallisuuksuunnitelman ja Mikkelin seudun kävelyn ja pyöräilyn edistämisohjelman pohjalta kunnan tekninen toimiala edistää osaltaan seuraavia toimenpiteitä:

- Edistetään jalankulku-/pyöräilyliikenteen hyvää ja saumatonta talvihoitoa yli hallinnollisten (ELY/kunta) rajojen. Pidetään esimerkiksi talvikunnossapidosta vastaavien kesken kuntakohtaiset talvikauden aloituspalaverit.
- Yhdenmukaistetaan kuntien jalankulku- ja pyöräilyliikenteen kunnossapidon laatuvaatimuksia vaiheittain kohti ELY:n tavoitteita (lumen ja sohjon paksuudet, toimenpiteajat).
- Pyöräiliikenteen tavoiteverkko, kävelyn huipputasen alueet sekä esteettömyyden erikoistason reitit määritetään osaksi kaavoituksen ja liikennesuunnittelun lähtökohtia.
- Auditoidaan liikenne- ja katusuunnitelmia sekä muita rakentamissuunnitelmia (esim. koulu-/päiväkotihankkeet) jalankulun ja pyöräiliikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden näkökulmista (Liikenneturvallisuustoimialta voi pyytää apua).
- Edistetään alhaisempien (20–40 km/h) nopeusrajoitusten toteutumista ympäristöissä, joissa liikkuu paljon jalankulkijoita, pyöräilijöitä tai näihin rinnastettavia kulkijoita (mm. keskustat, koulujen lähiympäristöt).
- Tarkistetaan keskeisten pyörämatkailureittien nopeusrajoitukset ja alennetaan niitä tarvittaessa kausiluontoisesti tai pysyvästi.
- Kunta hyödyntää mahdollisuuden hakea valtionavustusta kävelyn ja pyöräilyn (ml. Pyörämatkailu) infrastruktuurin kehittämiseksi (jkpp-pääreitit, pyöräpysäköinti, viitoitus, valaistus, levähdyspenkit, esteettömyys jne.) (Vastuu: Kunta)
- Työmaakohteiden turvallisten liikennejärjestelyiden varmistaminen (ohjeistus + valvonta) ja riittävä tiedottaminen muuttuneista järjestelyistä.
- Kehitetään vapaa-ajan viher-, ulkoilu-, virkistys- ja retkeilyreittejä. Kartoitetaan mahdollisuutta kehittää osa nykyisistä luontoreiteistä esteettömiksi. Edistetään myös muita esteettömiä virkistyskohteita.
- Tarkistetaan pelastusrenkaiden kunto ja riittävyys taajama-alueiden vesistöjen rannoilla (mm. uimarannat, tori- ja satama-alueet, vesistöylitykset).
- Liikenneturvallisuuden huomioiminen mm. moottorikelkkareittien suunnittelussa (siltä osin kuin on kuntien vastuulla).

5. Suunnitelman edistäminen ja seuranta

5.1. Ensiaskleet

Liikenneturvallisuuksuunnitelma on yksi keskeisimmistä työkaluista kunnan liikenneturvallisuuksuustyön kehittämiseen. Suunnitelma käsittää katsauksen kunnan liikenneturvallisuuksustilanteeseen ja pitkän aikavälin tavoitteisiin sekä lähi-vuosien toimenpidetarpeet liikenneturvallisuuksuustyön eri osa-alueet huomioiden. Liikenneturvallisuuksuunnitelma voidaan lukea myös yhdeksi kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiakirjoista.

Liikenneturvallisuuksuunnitelma ei kuitenkaan toteudu itsestään, vaan kunnan liikenneturvallisuuksuustyöryhmällä on tärkeä rooli suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden edistämässä. Etenkin liikenneturvallisuuksuustyön kehittämiseen ja liikennekasvatukseen liittyvät toimenpiteet (luvut 4.2. ja 4.3.) ovat pitkälti liikenneturvallisuuksuustyöryhmän kokouksissa sovittavia asioita. Itä-Suomen liikenneturvallisuuksuustoimijan tehtävänä on tukea kuntaa suunnitelman edistämässä ja seurannassa. Myös Liikenneturva ja ELY-keskus ovat omilla rooleillaan tukemassa kunnan liikenneturvallisuuksuustyötä ja suunnitelman toteuttamista.

Tärkeitä ensiaskeleita liikenneturvallisuuksuunnitelman valmistumisen jälkeen:

- Suunnitelmasta tiedottaminen kuntalaisille sekä kunnan henkilöstölle (eri toimialojen edustajat, kunnan johtoryhmä) sekä liikenneturvallisuuksuunnitelman vieminen kunnan www-sivuille.
- Suunnitelman esittely kunnan päätöksentekijöille (vähintään tiedoksi, mahdollisesti laajempi käsittely).
- Suunnitelman vieminen tiedoksi vanhus- ja vammaisneuvostoon ja nuorisovaltuustoon.
- Liikenneturvallisuuksuunnitelman (tai aiheen) huomioiminen uudelle valtuustokaudelle päivitettävässä kuntastrategiassa sekä valtuustokauden hyvinvointisuunnitelmassa.
- Ensimmäisistä edistettävistä toimenpiteistä ja vastuista sopiminen liikenneturvallisuuksuustyöryhmän kevään kokouksessa.
- Kunnan liikenneturvallisuuksuustyön toiminta-/vuosikatsauksen käyttöönotto keväästä 2026 alkaen (koonti työryhmän toiminnasta, toteutetuista toimenpiteistä ja keskeisistä liikenneturvallisuuksustilastoista).

5.2 Seurannan osa-alueet ja vastuu

Liikenneturvallisuuksuunnitelman seuranta on osa laajempaa kunnan liikenneturvallisuuksuustyön seurantaa. Seurannassa voidaan nähdä seuraavia osa-alueita/tasoja:

- Seudullisia liikenneturvallisuuksustavoitteita kuvaavat mittarit (luku 5.3.)
- Liikenneturvallisuuksuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden eteneminen/toteutuminen (infra + muut)
- Muiden kestävän ja turvallisen liikkumisen edistämistoimenpiteiden eteneminen/toteutuminen
- Liikenneturvallisuuksuustyöryhmän toiminta (kokoukset, kokoonpanon muutokset, osallisuusaktiivisuus jne.)

Kunnan liikenneturvallisuuksuustyön seurannan ensisijainen vastuu on liikenneturvallisuuksuustyöryhmällä. Itä-Suomen liikenneturvallisuuksuustoimija kuitenkin avustaa seurannan raportoinnissa (vuosikatsauksen koonti) ja etenkin tilastojen koonnissa. Toimenpiteisiin perustuva seuranta tehdään pääsääntöisesti liikenneturvallisuuksuustyöryhmän kokouksissa sekä liikenneympäristötoimiin liittyvissä seurantapalaverissa.

5.3 Liikenneturvallisuusmittarit

Liikenneturvallisuussuunnitelman seudullisten tavoitteiden (Luku 3.) seurantaan varten on laadittu liikenneturvallisuustilannetta kuvaavia mittareita. Mittarit on jaettu seudullisia tavoitteita kuvaaviin päämittareihin ja muihin mittareihin. Muut mittarit pohjaavat Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyyn painopisteistä johdettuun seurantamittaristoon siltä osin, kun tietoja on saatavissa tai tietojen peittävyys on järkevä kuntien/seudun tasolla.

Päämittarit

- Tieliikenteessä kuolleet, vakavasti loukkaantuneet, lievemmin loukkaantuneet (Tilastokeskus)
- Liikennekuolemien nollavuosien määrä seudulla/kunnissa (esim. nollavuotta/10v) (Tilastokeskus)
- Vesiliikenneonnettomuuksissa kuolleet (Traficom)
- Maastoliikenneonnettomuuksissa kuolleet (OTI, tutkijalautakuntien tutkimat onnettomuudet)
- Moottorikelkkaonnettomuuksissa loukkaantuneet (OTI, Liikennevakuutuskeskus)
- Tasoristeysonnettomuuksissa kuolleet ja vakavasti loukkaantuneet (Väylävirasto)
- Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen yhteenlaskettu kulkutapaosuus (matkat) seudun asukkaiden liikkumisessa (Seudulliset liikkumistutkimukset/HLT)

Muut mittarit (Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelman painopistealueet)

Turvalliset ajonopeudet

- Nopeusrajoitusta noudattavien osuus maanteillä ja kaduilla (ELY:n ja kuntien nopeusnäytöt, Lam-pisteet)
- Taajama-alueiden ajonopeuksien kehitys (kuntien omat nopeusnäytöt tai muu seurantatapa)
- Törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset (nopeusrajoitusrikkomusten osuus) (Tilastokeskus)

Päihteetön liikenne

- Rattijuopumusten määrä (törkeiden osuus, eri aineiden osuus) (Tilastokeskus)
- Henkilövahinko-onnettomuudet, joissa kuljettaja päihteiden vaikutuksen alaisena (Tilastokeskus)

Ajoterveys haltuun

- Vain maakunnallinen seuranta (esim. ajoterveyteen liittyvien riskitekijöiden osuus kuolemaan johtaneissa tieliikenneonnettomuuksissa, itsemurhien osuus kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa)

Turvallisesti pääteillä

- Kuolemaan ja vakavaan loukkaantumiseen johtaneet onnettomuudet valta- ja kantateillä (Tilastokeskus)
- Pääteiden onnettomuusriski (henkilövahinko-onnettomuudet/100 milj. ajonkm.) (Tilastokeskus)

Turvallisesti (taajamissa) kävellen ja pyörällä sekä näihin rinnastettavilla sähköisillä kulkuneuvoilla

- Liikennekuolemien nollavision toteutuminen taajama-alueilla (Tilastokeskus)
- Kuolleet ja loukkaantuneet jalankulkijat, pyöräilijät, sähköpotkulautailijat (Tilastokeskus)
- Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden eri turvalaitteiden käyttöaste Mikkelissä/Etelä-Savossa (Liikenneturva)

Nuorten turvallinen liikkuminen

- Tieliikenteessä kuolleet ja loukkaantuneet nuoret (15–24-vuotiaat) (Tilastokeskus)
- Nuorten osuus kaikista tieliikenteen henkilövahingoista (vertailu koko maahan) (Tilastokeskus)
- Nuorten osuus (törkeistä) liikennerikoksista ja rattijuopumuksista (Tilastokeskus) (Tilastokeskus)

lääkäiden turvallinen liikkuminen

- Tieliikenteessä kuolleet ja loukkaantuneet yli 65-vuotiaat (Tilastokeskus)
- lääkäiden osuus kaikista tieliikenteen henkilövahingoista (vertailu koko maahan) (Tilastokeskus)

Erikseen raportoidut liitteet

Alla on esitetty muut suunnittelutyön aikana tehdyt raportoinnit, jotka on toimitettu kunnalle ja ELY-keskukselle.

Liite 1. muodostaa keskeisen lähtökohdan tulevien vuosien liikenneympäristötoimenpiteiden edistämiseksi ja seurannalle. Tässä yhteenvetoraportissa on tuotu esille toimenpideohjelman pääsisältö ja niin sanotut kärkikohteet.

Liite 1. Liikenneympäristön parantamisen toimenpidekartat ja -taulukot

Liite 2. Puumalan kunnan liikenneturvallisuuden ja liikenneturvallisuustyön nykytila

Liite 3. Liikenneverkkoa koskevat nykytilakartat

Kuvailulehti

Julkaisusarjan nimi ja numero: Raportteja 73/2025

Vastuualue: Liikenne ja infrastruktuuri

Tekijät: Juha Heltimo, Mikko Lautala

Julkaisun nimi: Puumalan kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma

Tiivistelmä:

Puumalan kunnan liikenneturvallisuussuunnitelmassa on kartoitettu kunnan liikenneturvallisuustilanne, liikenneturvallisuustyön nykyiset toimintamallit ja niiden kehittämistarpeet (toimialoittain), asetettu seudulliset liikenneturvallisuustyön kehittämistavoitteet sekä suunniteltu liikenneturvallisuuden parantamiseksi tarvittavat toimenpiteet ja toimintamallit.

Toimenpidesuunnittelu on painottunut tieliikenteen turvallisuuteen, mutta myös vesiliikenteen, maastoliikenteen ja raideliikenteen (tasoristeysturvallisuus) turvallisuutta on tarkasteltu siltä osin kuin se kuntaan tai sen toimintamahdollisuuksiin kytkeytyy. Suunnittelutyön pääpaino on ollut lähivuosisissa ja mahdollisimman konkreettisesti, kustannustehokkaassa ja realistisessa toimenpiteiden määrittelyssä. Lähivuosisien toiminta on suunniteltu sellaiseksi, että se pystytään käytännössä ja nykyresursseilla toteuttamaan.

Liikenneturvallisuussuunnitelma ei toteudu itsestään, vaan kunnan liikenneturvallisuustyöryhmällä on tärkeä rooli suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden edistämiseksi. Etenkin liikenneturvallisuustyön kehittämiseen ja liikennekasvatukseen liittyvät toimenpiteet ovat pitkälti liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksissa sovittavia asioita. Liikenneturvallisuustoimijan tehtävänä on tukea kuntaa suunnitelman edistämiseksi ja seurannassa. Myös Liikenne- ja ELY-keskus ovat omilla rooleillaan tukemassa kunnan liikenneturvallisuustyötä ja suunnitelman toteuttamista.

Asiasanat (YSA:n mukaan): Liikenneturvallisuus, liikenneonnettomuus, liikenneturvallisuustyöryhmä, liikennekasvatus, viestintä, ennaltaehkäisy, yhteistyö, kestävä liikkuminen

ISBN 978-952-398-377-9 (PDF)

ISSN 2242-2854 (verkkojulkaisu)

URN: ISBN: 978-952-398-377-9

Julkaisun osoite: www.doria.fi/ely-keskus

Sivumäärä: 33

Kieli: Suomi

Kustantaja /Julkaisija: Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kustannuspaikka ja -aika: Kuopio 23.12.2025

Presentationsblad

Publikationens serie och nummer: Rapporter 73/2025

Ansvarsområde: Trafik och infrastruktur

Författare: Juha Heltimo, Mikko Lautala

Publikationens titel: Trafiksäkerhetsplan för Puumala kommun

Sammandrag:

I trafiksäkerhetsplanen för Puumala kommun har man beskrivit trafiksäkerhetsläget i kommunen, de nuvarande arbetsmodellerna för trafiksäkerhet och deras utvecklingsbehov (branschvis), ställt upp regionala utvecklingsmål för trafiksäkerheten samt planerat åtgärder och arbetsmodeller för att förbättra trafiksäkerheten.

Planeringen av åtgärder har fokuserat på trafiksäkerheten, men även säkerheten inom sjötrafiken, terrängtrafiken och järnvägstrafiken (plankorsningssäkerheten) har beaktats i den mån de har anknytning till kommunen eller dess förutsättningar. Huvudfokus i planeringsarbetet har legat på de närmaste åren och på att definiera åtgärder som är så konkreta, kostnadseffektiva och realistiska som möjligt. Aktiviteterna för de kommande åren har utformats för att kunna genomföras i praktiken och med nuvarande resurser.

Trafiksäkerhetsplanen kommer inte att genomföras i sig själv, men den kommunala arbetsgruppen för trafiksäkerhet kommer att spela en viktig roll för att främja de åtgärder som anges i planen. I synnerhet åtgärder som rör utveckling av trafiksäkerhetsarbetet och trafiksäkerhetsutbildning beslutas i stor utsträckning vid mötena i arbetsgruppen för trafiksäkerhet. Trafiksäkerhetsansvarigas roll är att stödja kommunen i arbetet med att främja och övervaka planen. Trafiksäkerhetsverket och NTM-centralen har också sina respektive roller när det gäller att stödja kommunens trafiksäkerhetsarbete och genomförandet av planen.

Nyckelord (enligt Allärs): Trafiksäkerhet, trafikolycka, trafiksäkerhetsarbetsgrupp, trafikutbildning, kommunikation, förebyggande, samarbete, hållbar mobilitet

ISBN 978-952-398-377-9 (PDF)

ISSN 2242-2854 (webbpublikation)

URN:ISBN: 978-952-398-377-9

Publiceringsadress: www.doria.fi/ely-keskus

Sidantal: 33

Språk: Finska

Utgivare / Förläggare: Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Savolax

Förläggningsort och datum: Kuopio 23.12.2025

Documentation page

Publication series and number: Reports 73/2025

Publication series and number: Transport and Infrastructure

Author(s): Juha Heltimo, Mikko Lautala

Title of publication: Traffic Safety Plan for the municipality of Puumala

Abstract:

The Traffic Safety Plan for Puumala municipality outlines the current traffic safety situation in the municipality, the present traffic safety work models, and their development needs (sector-wise). It sets regional traffic safety development goals and plans measures and work models to improve traffic safety.

While the focus of the action planning has been on traffic safety, considerations have also included maritime safety, off-road traffic safety, and railway crossing safety to the extent they are relevant to the municipality. The planning effort has concentrated on the upcoming years, with a focus on defining actions that are concrete, cost-effective, and realistic. The activities planned for the coming years are designed to be practically implementable with the existing resources.

The Traffic Safety Plan will not be implemented in isolation. The municipal traffic safety working group will play a crucial role in promoting the measures outlined in the plan. Particularly, actions related to the development of traffic safety work and traffic safety education will largely be decided in the meetings of the traffic safety working group. The role of traffic safety officers is to support the municipality in promoting and monitoring the plan. The Traffic Safety Coordinator and the ELY-keskus (Centre for Economic Development, Transport and the Environment.) also have their respective roles in supporting the municipality's traffic safety work and the implementation of the plan.

Keywords: road safety, road accident, road safety working group, road safety education, communication, prevention, cooperation, sustainable mobility

ISBN 978-952-398-377-9 (PDF)

ISSN 2242-2854 (online)

URN: ISBN: 978-952-398-377-9

Publishing address: www.doria.fi/ely-keskus

Language: Finnish

Number of pages: 33

Publisher: Centre for Economic Development, Transport and the Environment for North Savo

Place of publication and date: Kuopio 23.12.2025

RAPORTEJA 73 | 2025

PUUMALAN KUNNAN LIIKENNETURVALLISUUSSUUNNITELMA

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-398-377-9 (PDF)

ISSN 2242-2854 (verkojulkaisu)

URN:ISBN: 978-952-398-377-9

www.doria.fi/ely-keskus | www.ely-keskus.fi